

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Analýza nabídky služeb cestovního ruchu na Šumavě

The Analysis of tourism services supply in the Bohemian Forest

Jandová Tereza

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza JANDOVÁ**
Osobní číslo: **K12B0038P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Analýza nabídky služeb cestovního ruchu na Šumavě**
Zadávací katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte teoretický úvod do problematiky služeb cestovního ruchu.
2. Analyzujte nabídku služeb cestovního ruchu ve vybrané části Šumavy.
3. Zhodnoťte získané poznatky a navrhněte vhodný produkt pro rozšíření nabídky služeb cestovního ruchu ve vybrané části Šumavy.

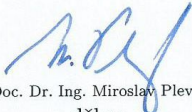

Rozsah grafických prací: **neuveđen**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

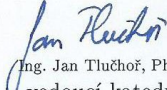
- **KIRÁL'OVÁ, Alžbeta.** *Marketing: destinace cestovního ruchu.* 1. vydání, Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
- **NEJDL, Karel.** *Management destinace cestovního ruchu.* 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 204 s. ISBN 978-80-7357-673-8.
- **PÁSKOVÁ, Martina, ZELENKA, Josef.** *Výkladový slovník cestovního ruchu.* Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. 448 s. ISBN 80-239-0152-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Kunešová**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **25. října 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **24. dubna 2015**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Jan Tluchoř, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Analýza nabídky služeb cestovního ruchu na Šumavě“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne

.....

podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Ing. Kunešové Haně za její ochotu, vstřícnost, odborné vedení a cenné rady, které mi poskytla při zpracovávání této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	7
1 Cestovní ruch	8
1.1 Specifika cestovního ruchu	8
1.2 Destinace cestovního ruchu	9
2 Zdravotní postižení	11
2.1 Tělesné postižení jako jedna z kategorie zdravotně postižených	12
3 Cestovní ruch bez bariér	14
3.1 Specifika cestovního ruchu pro tělesně postižené	15
3.1.1 Fyzická přístupnost	15
3.1.2 Informační/komunikační přístupnost	20
3.1.3 Ekonomická přístupnost	21
4 Organizace a projekty v České republice podporující cestování tělesně postižených	23
5 CHKO a NP Šumava – vytváření prostoru bez bariér	27
5.1 CHKO a NP Šumava	27
5.2 Vytváření prostoru bez bariér	28
6 Charakteristika Modravy	30
6.1 Základní informace	30
6.2 Primární cestovní ruch	31
6.2.1 Přírodní potenciál	31
6.2.2 Kulturně-historický potenciál	32
6.2.3 Kulturně-společenský potenciál	34
6.3 Sekundární cestovní ruch	35
6.3.1 Turistická suprastruktura	35
6.3.2 Turistická infrastruktura	37
6.3.3 Všeobecná infrastruktura	42
7 Zhodnocení současné situace	44
8 Návrhy na zlepšení cestovního ruchu tělesně postižených na Modravě	45
8.1 Informovanost	45
8.2 Stezky	45
8.3 Půjčování elektroskútrů	48
8.4 Doprava	49
8.5 Sportovní akce pro vozíčkáře	49

8.6 Propagace návrhů	50
Závěr	51
Seznam tabulek	52
Seznam obrázků	53
Seznam použitých zkratek	54
Seznam použitých zdrojů	55
Seznam příloh.....	63

Úvod

Cestovní ruch je spojen s touhou cestovat a poznávat, a je neodmyslitelnou součástí života člověka. Pro mnoho lidí je cestovní ruch samozřejmostí, neuvědomují si, že každý se někdy může ocitnout v situaci, kdy cestování nebude tak samozřejmá a jednoduchá záležitost, například v případě zdravotního postižení. Největší procento zdravotně postižených tvoří osoby tělesně postižené, proto je práce zaměřena na cestovní ruch tělesně postižených osob.

Hlavním cílem bakalářské práce je analyzovat možnosti cestovního ruchu na Modravě na Šumavě pro tělesně postižené osoby, a navrhnout podněty na zlepšení situace v této oblasti. Dílčími cíli práce je popsat problematiku bezbariérového cestovního ruchu, jeho specifika a možné bariéry, vypsát některá opatření v oblasti ubytovacích a stravovacích zařízení a jiných architektonických bariér a představit organizace a projekty, které se týkají cestovního ruchu tělesně postižených.

Bakalářská práce je rozdělena do osmi kapitol, ve kterých jsou použity informace primární i sekundární. V první části práce jsou definovány základní pojmy z oblasti cestovního ruchu a z oblasti problematiky zdravotního postižení. Práce využívá poznatky ze šetření o zdravotně postižených osobách provedeného Českým statistickým úřadem. Třetí kapitola definuje specifika a základní bariéry cestovního ruchu pro zdravotně postižené. Informace o jednotlivých bariérách jsou dále shrnuty již konkrétně pro osoby tělesně postižené. V části věnované problematice dopravy je uveden průzkum spokojenosti vozíčkářů se službami Českých drah, který provedla Národní rada zdravotně postižených spolu s Pražskou organizací vozíčkářů a časopisem Železničář. Čtvrtá kapitola uvádí některé z organizací a projektů v České republice týkající se problematiky cestovního ruchu tělesně postižených. Uvedeny jsou také internetové stránky a časopisy, kde se objevují inspirace, motivace a rady pro život na vozíku nebo příběhy o cestování na vozíku.

Od páté kapitoly jsou teoretické základy aplikovány na destinaci Modrava. Nejprve jsou představeny základní informace o oblasti Šumavy a vztahu Šumavy k bezbariérovému cestovnímu ruchu. Následuje charakteristika obce Modrava, kde je věnována pozornost primární i sekundární nabídce cestovního ruchu, a to s ohledem na možnost bezbariérového cestování. Vhodnost ubytovacích a stravovacích zařízení pro tělesně postižené je analyzována informacemi z webových stránek a osobním pozorováním s rozhovorem. V závěru práce se nachází zhodnocení současné situace a návrhy na zlepšení cestovního ruchu tělesně postižených na Modravě.

1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je definován jako: „*Aktivity osob cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než jeden rok za účelem trávení volného času, podnikání či jiným účelem.*“ (Pásková, Zelenka, 2002, s. 45) Toto pojetí však bylo rozšířeno, širší přístup vychází z vnímání cestovního ruchu jako komplexního procesu, který zasahuje také poskytovatele služeb cestovního ruchu. Rozšířené pojetí definuje cestovní ruch jako: „*Komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu. Souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují...*“ (Pásková, Zelenka, 2002, s. 45) Podle Nejdla (2011, s. 11) je cestovní ruch „*složitá, vnitřně mnohočetná a bohatě strukturovaná sociálně – ekonomická kategorie*“. Zařazení cestovního ruchu do sociálně-ekonomické kategorie znamená, že cestovní ruch je jednání člověka v rámci jeho potřeb a zájmů, je to jedna z možností uspokojování lidských potřeb. Když vezmeme v úvahu Maslowovu pyramidu potřeb, můžeme vidět, že cestovní ruch nezasahuje pouze do jedné roviny lidských potřeb, to je jeden z několika specifických rysů cestovního ruchu. Cestovní ruch se kromě potřeb týká také ekonomiky, ať už na úrovni mikroekonomické, tak i na úrovni makroekonomické. Nejdla (2011, s. 12) uvádí, že cestovní ruch je „*...součástí makroekonomické kategorie trh, a to na straně nabídky i poptávky a zároveň nezastupitelnou součástí spotřeby individuální, konzumací statků, především služeb...*“.

1.1 Specifika cestovního ruchu

Nejdůležitější roli v cestovním ruchu hrají služby. Služby také mají svá specifika, mezi hlavní čtyři vlastnosti služeb patří (Királ'ová, 2003):

- nehmatatelnost;
- proměnlivost (způsobená především závislostí na lidech, což způsobuje, že jsou služby subjektivní a nelze je standardizovat);
- nedělitelnost (služba je spojena s místem a časem a vázána na přítomnost zákazníka);
- pomíjivost (nelze skladovat).

Cestovní ruch má kromě uvedených obecných charakteristik služeb také několik dalších specifických rysů (Királ'ová, 2003), jako například:

- cestovní ruch je výrazně závislý na geografickém (rekreačním) prostředí;

- potřeby v cestovním ruchu se uspokojují komplexem služeb, které na sebe navazují, často na sobě závisí; poznáním těchto potřeb se produkt může co nejvíce přizpůsobit potřebám a požadavkům;
- produkt cestovního ruchu se nevyrábí na sklad, je zde vysoký podíl živé práce;
- v cestovním ruchu je zvýšená kolísavost mezi poptávkou a nabídkou, a to především v důsledku sezónnosti, tradic, módy a jiných napředvídatelných faktorů;
- poptávka v cestovním ruchu je ovlivněna mnoha faktory, například fondem volného času, disponibilními příjmy účastníků cestovního ruchu, cenou nabízených služeb, životním stylem, ale i rozvojem techniky apod.;
- nabídka v cestovním ruchu je ovlivněna rozvojem a využitím techniky a technologií;
- někdy se také projevuje těsný vztah mezi nabídkou a poptávkou, například při změně cen nabídky.

1.2 Destinace cestovního ruchu

Kirářová (2003, s. 15) uvádí, že „*destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací*“.

Podle výkladového slovníku (Pásková, Zelenka, 2002) lze stručně říci, že destinace je cíl cesty cestujícího nebo místo navštívené účastníkem cestovního ruchu. V užším slova smyslu jde o cílovou oblast v daném regionu, pro kterou je typická významná nabídka atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu. Slovník také uvádí širší pojetí, podle kterého jsou za destinaci považovány země, regiony, lidská sídla a další, pro které je typická velká koncentrace atraktivit cestovního ruchu, jsou zde rozvinuté služby cestovního ruchu a další infrastruktura cestovního ruchu a výsledkem je dlouhodobá velká koncentrace návštěvníků.

Aby se v destinaci cestovní ruch rozvíjel, je důležitá především kvalitní nabídka, která přiláká návštěvníky a uspokojí jejich potřeby a požadavky. Nabídku cestovního ruchu lze rozdělit na nabídku primární a nabídku sekundární. Primární nabídka je tvořena podmínkami pro uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace. Úroveň sekundární nabídky služeb cestovního ruchu je faktor využitelnosti destinace pro aktivity cestovního ruchu. Na základě nejvíce typické atraktivity primární nebo sekundární nabídky se obvykle vymezují typy destinace. (Kirářová, 2003)

Výkladový slovník (Pásková, Zelenka, 2002) jako primární zdroj cestovního ruchu uvádí kulturní atraktivity, přírodní atraktivity, infrastruktury pro potřeby místních obyvatel

a podnikatelů. Obecně to jsou zdroje, které by v destinaci existovaly i v případě, že by tam neexistoval cestovní ruch. Kulturní atraktivita je atraktivita cestovního ruchu, která je založená na historickém kulturním dědictví a minulých i současných tradicích obyvatel destinace. Zatímco přírodní atraktivita je atraktivita cestovního ruchu, která motivuje k účasti na přírodně orientovaném cestovním ruchu (účastníci této formy cestovního ruchu jsou motivováni přírodou, jejím poznáváním a prociťováním), a která spočívá v zajímavých vlastnostech nebo prvcích přírodního prostředí. Infrastrukturu se rozumí souhrn všech služeb, komunikací, sítí (kanalizace, telefonní linky, ...) apod., které propojují obyvatele místa s okolním regionem a zajišťují potřeby místních obyvatel, podnikatelů i návštěvníků. Jako sekundární zdroj cestovního ruchu uvádí výkladový slovník (Pásková, Zelenka, 2002) zdroje, které jsou v destinaci vybudovány za účelem realizace cestovního ruchu, zahrnující například atrakce, turistická informační centra, ubytovací a stravovací zařízení, obchody se suvenýry, atd.

V této práci je použito rozdělení podle Kiráľové (2003), která do primární nabídky služeb cestovního ruchu řadí přírodní potenciál, kulturně-historický potenciál a kulturně-společenské, sportovní a jiné akce. Do sekundární nabídky řadí turistickou suprastrukturu (ubytovací a hostinská zařízení), turistickou infrastrukturu (rekreační doprava, směnárny, tour operátoři, CK, CA, informační kanceláře, sportovně-rekreační zařízení, kulturně-společenská zařízení, záchranná služba) a všeobecnou infrastrukturu (doprava a dopravní dostupnost, obchody, apod.). Zde je změna oproti výkladovému slovníku, který infrastrukturu zařazuje do nabídky primární.

2 Zdravotní postižení

Podle Českého statistického úřadu (dále ČSÚ) je zdravotně postiženou osobou „osoba, jejíž *tělesné, smyslové a/nebo duševní schopnosti či duševní zdraví jsou odlišné od typického stavu pro odpovídající věk a lze oprávněně předpokládat, že tento stav potrvá déle než 1 rok*“. Tato odlišnost je obvykle takového rozsahu, že způsobuje omezení nebo faktické znemožnění společenského uplatnění postižené osoby. (ČSÚ, 2008)

Jesenský (2000, s. 22) uvádí, že „za handicapovaného člověka lze považovat každého jedince, který se ocitá v nevýhodné pozici vůči hlavnímu proudu. Nejčastěji se řadí k minoritním skupinám.“. Jesenský (in Jesenský a kol., 2003) jako hlavní kategorie handicapovaných osob uvádí:

- dlouhodobě a trvale nemocní;
- tělesně postižení;
- zrakově postižení;
- sluchově postižení;
- řečově postižení;
- mentálně postižení;
- sociálně narušení a sociálně neúspěšní;
- se specifickými poruchami učení a chování;
- psychicky postižení;
- kombinovaně postižení.

ČSÚ provedl v roce 2007 šetření o zdravotně postižených osobách v České republice, ve kterém zdravotně postižené dělí na osoby s postižením (ČSÚ, 2008):

- tělesným;
- zrakovým;
- sluchovým;
- mentálním;
- duševním;
- vnitřním.

Ve výstupu šetření byla také zmíněna četnost postižení na 1 osobu, což by se dalo nazvat postižením kombinovaným. Z výsledků šetření, uvedených v tabulce č. 1, můžeme vidět, že každá zdravotně postižená osoba má více druhů postižení. Nejmenší četnost postižení na

1 osobu byla 1,303. Šetření ČSÚ bylo založeno na náhodném výběru respondentů (lékařů) a zdravotně postižených osob (pacientů) ze základního souboru, který zahrnoval všechny zdravotně postižené osoby. (ČSÚ, 2008)

Tab. č. 1: Počet zdravotně postižených podle typu postižení a věku

věková skupina	Zdravotní postižení						celkem	celkem osob	postižení na 1 osobu
	tělesné	zrakové	sluchové	mentální	duševní	vnitřní			
0–14	16 687	7 964	2 902	11 604	4 846	22 343	66 346	46 208	1 436
15–29	25 710	6 318	3 835	22 964	9 152	20 931	88 910	60 621	1 467
30–44	43 107	7 597	4 733	19 306	22 276	34 990	132 009	101 331	1 303
45–59	127 959	12 778	11 226	20 302	34 662	118 547	325 474	245 743	1 324
60–74	152 860	18 642	15 205	13 327	23 662	186 368	410 064	283 274	1 448
75+	183 604	34 140	36 684	19 012	33 130	187 672	494 242	276 744	1 786
Celkem	550 407	87 439	74 700	106 699	128 065	571 734	1 519 044	1 015 548	1 496

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ 2008

2.1 Tělesné postižení jako jedna z kategorie zdravotně postižených

V České republice žije přibližně 1 015 548 osob se zdravotním postižením. V tabulce č. 1 můžeme vidět, že pohybově postižení patří k jednomu z nejčastějších typů zdravotního postižení, trpí jím 550 407 osob, což je přibližně 54 % všech zdravotně postižených. (ČSÚ, 2008)

Turay (in Jesenský a kol., 2003) tvrdí, že nelze očekávat pokles počtu postižených osob v populaci, spíše lze očekávat nárůst tohoto počtu. Jako jeden z důvodů uvádí nové formy civilizačních chorob způsobené především devastací životního prostředí a současným životním stylem. Dalším důvodem je pokrok lékařské vědy, v důsledku kterého se zvyšuje průměrná délka života a díky kterému jsou zde velké šance na přežití i velmi těžce postižených jedinců.

Přesné počty zdravotně postižených lidí v populaci je však velmi obtížné odhadnout. Mnoho postižení je způsobeno během života (např. nehodou) nebo v průběhu stárnutí. Pouze 4 % jsou postižení vrozená. (Papathanassis, 2011)

Příčiny tělesného postižení jsou uvedeny v tabulce č. 2. Vidíme, že postižení vrozené se objevuje jen u 58 159 osob z 550 407, což je přibližně 10 %. Kdežto postižení způsobené úrazem nebo nemocí vzniklé v průběhu života se vyskytuje přibližně u 76 % respondentů. (ČSÚ, 2008)

Tab. č. 2: Příčiny tělesného postižení

Příčiny vrozené	Příčiny způsobené			Jiná příčina	Příčina neuvedena
	úrazem	nemocí	stářím		
58 159	67 962	354 063	37 069	8 911	24 243

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ 2008

Přibližně 60 % osob s tělesným postižením potřebuje kompenzační pomůcky, které hrají roli při rehabilitaci a při zařazování těchto osob do společnosti. Kompenzační pomůcky se dnes také řadí do širšího označení pomáhající technika. Jsou zde zahrnuty technické prostředky, sloužící cíleně osobám s tělesným postižením. Řadíme sem klasické protetické výrobky, vozíky, veškeré pomůcky při chůzi, upravené dopravní prostředky, pomůcky pro hygienu apod. (ČSÚ, 2008)

3 Cestovní ruch bez bariér

Cestovní ruch bez bariér by měl být snadný pro všechny, bez ohledu na pohlaví, věk nebo fyzický stav, je to soubor služeb a zařízení pro osoby se speciálními potřebami. (Papathanassis, 2011) Tato práce se zabývá především cestovním ruchem bez bariér spojeným s osobami s tělesným postižením.

Tělesně postižené osoby představují jednu ze znevýhodněných skupin. Další skupinou osob, které se tento problém týká, jsou například starší cestující, těhotné ženy, rodiče s kočárky, lidé s dočasným zraněním (např. se zlomeninou v sádře). (Papathanassis, 2011) To tvrdí také Buhalis (Buhalis a Darcy, 2011), který uvádí, že přibližně 31 % populace bude mít někdy v průběhu života požadavky bezbariérového přístupu, a to právě rodiny s malými dětmi, osoby se zdravotním postižením, osoby s přechodným zdravotním postižením a senioři se zdravotním postižením. Zlepšení v oblasti cestovního ruchu bez bariér je také zlepšením pro příbuzné, přátele a společníky pohybově postižených. (Papathanassis, 2011) Z těchto informací můžeme usuzovat, že počet osob, kterým by bezbariérový přístup usnadnil život, není malý. V České republice k roku 2008 bylo 550 407 tělesně postižených osob (viz kapitola č. 2.1), kromě tělesně postižených osob mají v cestovním ruchu specifické potřeby také rodiny s malými dětmi a starší senioři.

Zlepšení v cestovním ruchu vede také ke zlepšení kvality života osob se zdravotním postižením. Jesenský (in Jesenský a kol., 2003, s. 28) kvalitou života osob se zdravotním postižením rozumí „...*naplnění potřeb a požadavků (i práv) člověka s postižením směřující ke spokojenosti, komfortu, k životní pohodě...*“. Jesenský (in Jesenský a kol., 2003) také uvádí, že tyto kvality života mohou být specifické a nespecifické. Specifické kvality jsou takové, které se týkají pouze zdravotně postižených osob. Nespecifické se týkají stejně zdravotně postižených jako intaktních jedinců i skupin (např. výše zmínění rodiče s kočárky).

Podle Charty práv tělesně postižených, článku 7 z preambule: „*Tělesně postiženým osobám musí být umožněna komunikace, pohyb a přístup ke společnosti, vzdělání, úřadům, ekonomickým a profesním aktivitám i k aktivitám ve volném čase a ve sportu.*“ (Ministerstvo práce a sociálních věcí – Charta práv tělesně postižených, 2005) I Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením potvrzuje potřebu zaručit osobám se zdravotním postižením plné užívání lidských práv a základních svobod bez diskriminace a podporuje aktivní zapojení do života společnosti. (Ministerstvo práce a sociálních věcí – Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením)

3.1 Specifika cestovního ruchu pro tělesně postižené

Existuje několik důvodů proč by přístupných míst mělo být více: lidé se specifickými potřebami dávají přednost tuzemským destinacím, preferují období mimo hlavní sezonu, cestují zpravidla s doprovodem, bývají loajálními zákazníky. (Athena na cestách, 2010) Minimálně zdvojnásobení počtu potenciálních účastníků z důvodu doprovodu zdravotně postižené osoby potvrzuje také Buhalis. (Buhalis a Darcy, 2011)

Podle Indrové (2008) se cestovní ruch všech zdravotně handicapovaných osob celkově zlepšuje, a to především díky těmto faktorům: počet lidí s handicapem je vysoký (takže počet potenciálních účastníků cestovního ruchu je vysoký), handicapovaní lidé většinou necestují sami (zdvojnásobení potenciálních účastníků), handicapovaní si díky informačním technologiím lépe a rychleji zjistí potřebné informace a najdou přesně to, co jim na daný handicap bude vyhovovat, handicapovaní mohou cestovat i mimo hlavní sezónu a navíc si své pobyty rezervují dopředu (určitá jistota pro zařízení cestovního ruchu).

Pro zákazníka je rozhodující komplexní nabídka, přístupnost destinace je nutné řešit souhrnně napříč celým řetězcem služeb. (Athena na cestách, 2010) Potřeby na straně poptávky zdravotně postižených dělí příručka Athena na cestách (2010) do tří kategorií přístupnosti, a to:

- fyzická přístupnost;
- informační/komunikační přístupnost;
- ekonomická přístupnost.

3.1.1 Fyzická přístupnost

Většinu vozíčkářů nejvíce trápí bariéry, a to například bariéry v obchodech, kavárnách, restauracích, apod. Vozíčkáři mohou navštěvovat pouze obchody jim přizpůsobené, takže nemají možnost výběru jako neinvalidní osoby.

Při odstraňování bariér je vždy vhodné, aby se poskytovatel služeb, který se snaží o jejich zrušení, obrátil na organizaci, která se zabývá touto problematikou a rovněž zvolil jako konzultanta člověka s daným handicapem. (Filipiová, 2002)

Budovy

Stavbu a přestavbu budov, které berou ohled na osoby s handicapem, upravuje stavební zákon č. 183/2006 Sb., především jeho vyhláška č. 398/2009 Sb. o obecných požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb ze dne 5. listopadu 2009.

V cestovním ruchu pro tělesně postižené hraje přístupnost budov velkou roli, poněvadž budov, které musí člověk na vozíku zdolat, je mnoho. Ať už se jedná o hotely, restaurace, nádraží, turistická informační centra nebo také o obchody, divadla, apod.

Základní problém pohybu v určitém prostředí osob jakkoliv handicapovaných je potřeba dostatečného prostoru a orientace v něm. Proto jsou zde určité normy na výstavbu budov a jiných zařízení, které berou v úvahu tyto problémy. V případě vozíčkářů bývá velmi opomíjeným faktem jejich reálná dosahová vzdálenost. Dosahová vzdálenost se různí s ohledem na druh tělesného handicapu, věk postiženého, jeho fyzické schopnosti a dovednosti. Dalším často opomíjeným faktem je, že horizont osoby na vozíčku je níže než horizont průměrně vzrostlého dospělého člověka. Tento horizont je důležitý například při umístování informačních tabulí. (Filipiová, 2002)

Dveře budov by neměly být otáčivé nebo automaticky se zavírající s velkým odporem. Pokud je zde několik dveří za sebou, měly by být vždy řazeny s dostatečnou vzdáleností kvůli manipulaci s vozíkem. Zádveří by mělo být také dostatečně prostorné pro volný průjezd vozíku a manipulaci s ním. Dveře by vždy měly být dostatečně široké. Dvojité dveře minimálně 2 metry a jednodílné dveře minimálně 80 cm. Zvonek zvenku budovy nebo zvonek na přivolání obsluhy by měl být umístěn nejvýše 130–140 cm nad zemí, aby na něj člověk sedící na vozíčku vpořádku dosáhl. Další obtížností jsou pro vozíčkáře prahy dveří, pro pohodlí a bezpečnost vozíčkářů by prahy neměly vyčnívat nad úroveň podlahy. (Hájková a kol., 2006)

Je zde několik požadavků i na vnitřní úpravu budov. Skleněné dveře by měly být označeny barevnými pruhy ve výšce očí osob na vozíku, dolní část by měla být chráněna proti nárazu vozíku. Všude, kde je to možné, by měly být dveře s automatickým otevíráním. Pevné součásti chodeb a schodišť by měly být přehlédnutelné, to znamená ne vyšší než 0,60 m. Chodby by měly být dostatečně široké pro dobrou manipulaci s vozíkem a také pro doprovod vedle vozíku (minimálně tedy 1,50 m), na dlouhých chodbách by měl být rovněž prostor určený pro odpočívání. Kliky, madla, apod. by měly být umístěny do maximální výšky 0,90 metrů. Sklon chodeb by neměl být větší než 6 %. V budovách, kde jsou výtahy, by měl být alespoň jeden výtah přístupný tělesně postiženým osobám. (Hájková a kol., 2006)

Toalety pro tělesně postižené by měly být vždy ve stejných prostorách jako toalety běžné. Volný prostor by měl být ze všech stran kolem toaletní mísy, aby vozíčkář mohl toaletu použít různými způsoby (každý vozíčkář je schopný se na toaletu posadit z jiné pozice).

Dveře o minimální šířce 0,80 m by se měly otevírat směrem ven z kabinky. Výška toaletní mísy se sedákem by neměla přesáhnout 46 cm. Podlaha kabiny, stejně jako podlahy kdekoli jinde, by měla být neklouzavá a bez volných textilních předložek. Upevnění madel lze řešit mnoha způsoby. Umyvadla na běžných toaletách by měla sloužit všem uživatelům, proto by měla být instalována do různé výšky (70, 80, 90 cm). Alespoň jedno ze zrcadel na toaletách by mělo být umístěno do výšky obličeje sedící osoby, tj. cca 1,00–1,20 m. (Hájková, 2006)

Stravovací zařízení

U samoobslužných zařízení by měl být volný průjezdný pás mezi pevnou zábranou a výdejním pultem. Výdejní pult by neměl být vyšší než 1,20 m. Je nutné zachovávat prostory v minimální šířce 1 m a tak, aby bylo možné vytočení vozíku. Stůl by měl být vysoký nejméně 0,7 m, aby osoba na vozíku mohla mít pod stolem nohy a neseseděla bokem. (Athena na cestách – katalogové listy, 2010)

Ubytovací zařízení

V pokojích by měla být zachována manipulační plocha pro otočení vozíku průměru 1,5 m u jednotlivých vybavení (postele, skříně). V malém pokoji lze také u vybraného vybavení uvažovat s bočním nájezdem. Ve dvoulůžkovém pokoji by měly být oddělitelné manželské postele. V ubytovacích zařízeních musíme osobám na vozíku přizpůsobit nejen prostor, ale také vybavení pokoje. Například skříně by měly být do maximální výšky 1,2 m. Postele a jiné sedací vybavení by měly mít sedací plochy v rozmezí 45–50 cm. Hygienické prostory je vhodné řešit bezbariérovou sprchou. (Athena na cestách – katalogové listy, 2010)

„Vybavení hygienického zařízení:

- *WC mísa osově 4500 mm od rohu místnosti*
- *po obou stranách mísy madla ve vzdálenosti 600 mm*
- *v dosahu ze záchodové mísy a podlahy ovladač signalizačního systému nouzového volání*
- *umyvadlo se stojánkovou pákovou baterií*
- *u umyvadla svislé madlo*
- *ruční sprcha*
- *system madel ve sprchovém koutě*
- *sprchová zástěna či závěs*
- *sedátko min. 450 x 450 mm.*“ (Athena na cestách – katalogové listy, 2010, s. 13)

Doprava

U dopravy zvažujeme především možnost dopravy do/z destinace a dopravu v rámci destinace. Bariérou zde může být nedostatek bezbariérových vozidel, tím pádem problém s nastupováním do vozidla a vystupováním z něj. (Indrová a kol., 2008)

Služby v rámci dopravy pro handicapované si nyní představíme na příkladech dvou českých železničních dopravců. Na obrázku číslo 1 můžeme vidět, že počet bezbariérových spojů Českých drah se každým rokem zvyšuje. (České dráhy – Tiskové zprávy, 2014) České dráhy mají dokonce vyhledávač vlakových spojení určených pro vozičkáře. V roce 2012 provedly České dráhy ve spolupráci s Národní radou osob zdravotně postižených, Pražskou organizací vozičkářů a časopisem *Železničář* průzkum spokojenosti, kterého se zúčastnilo téměř 200 vozičkářů, kteří využívali během posledního roku služby Českých drah. Z výsledků výzkumu můžeme vidět, že pro vozičkáře není důležitá jen lepší možnost nasedání/vysedání z vlaku, ale i například způsob nákupu jízdenky, chování personálu, apod. S nákupem jízdenky bylo spokojeno 94 % dotazovaných a 91 % dotazovaných bylo spokojeno s ochotou a chováním personálu, nejméně byli dotazovaní spokojeni s možností nákupu občerstvení ve vlaku. Někteří respondenti byli se službami Českých drah zcela nespokojeni, a to především z důvodu prostředí, ve kterém musí cestovat, z důvodu nepřipravenosti vagonu či plošiny (i v případech, kdy byla cesta předem objednána) a neprofesionálního přístupu pracovníků obsluhujících plošinu. Vozičkáři by si přáli zlepšit především množství míst určených pro vozičkáře a také například možnost cestovat bez nutnosti objednání předem. (Fričová, 2012)

Nyní přejdeme ke konkurenci v podobě žlutých vlaků RegioJet. Cestující v těchto vlacích jsou obsluhováni stevardem či stevardkou, kteří mají za úkol například pomáhat při nastupování do vlaku, s vyhledáváním míst k sezení, s ukládáním zavazadel, handicapovaným zajistí asistenci a bezpečnou cestu. Poskytují rovněž potřebné informace, nabízejí tisk, časopisy nebo nápoje a občerstvení a také drobný prodej z menu. (RegioJet – Služby, 2015)

Můžeme vidět, že RegioJet má výhodu v rámci možnosti nákupu občerstvení a nápojů ve vlaku, poněvadž u Českých drah s možností tohoto nákupu bylo nespokojeno 64 % dotazovaných. Dříve nevýhodou vlaků RegioJet byla nevybavenost nájezdních ramp a plošin, které si společnost musela půjčovat od Českých drah. To se už změnilo a soupravy jsou vybavovány skládacími plošinami, které vlastní RegioJet a umožňují bezproblémový nástup osob na vozíku. (Pelikán, 2014)

Zatímco České dráhy mají dokonce i svůj vyhledávač spojení, s ČSAD autobusy je to složitější. Vozíčkáři si musí v obyčejném jízdním řádu (nebo na webových stránkách idos.cz, apod.) vyhledávat mezi všemi spoji spoj bezbariérový.

A například dopravce Student Agency nemá ani jeden autobus bezbariérový. Tiskový mluvčí uvádí, že osoby se sníženou pohyblivostí ale běžně přepravují. Stejně jsou na tom i ostatní dálkové autobusy. (Pelikán, 2014)

Obr. č. 1: Počet bezbariérových spojů Českých drah

Zdroj: České dráhy – Tiskové zprávy, 2014

Pokud si účastník cestovního ruchu zvolí dopravu vlastním vozidlem, bývají zde problémy se službami, které by mohli potřebovat, jako například čerpací stanice se službou pro handicapované. (Indrová a kol., 2008)

Parkovací místa a přístupové cesty

U budov a center služeb by měla být rezervována parkovací místa pro vozíčkáře označená symbolem. Tato místa by měla být co nejbližší vchodu do budovy, šířka parkovacího místa by měla být 3,00–3,60 m, délka minimálně 6 m. Přístup ze strany řidiče musí být zajištěn volnou plochou v šíři 1,40 m. (Hájková a kol., 2006)

Přístupové cesty ke všem centrům služeb (vozovky, chodníky, rampy) by měly být zbaveny všech překážek, jako jsou sloupy veřejného osvětlení, odpadkové koše, lavičky, stojany na kola, apod. Přístupové komunikace by měly být dobře osvětlené, rovné a s jasně označenými okraji. Obrubníkové kameny jsou pro většinu vozíků překonatelné do výše 12 cm. Nájezd na přechod pro chodce by měl být svažitý, ovšem s maximálním sklonem 10 %. (Hájková a kol., 2006)

Schody do budov by měly mít alternativu v plošině či nájezdni rampě, která by měla mít maximální sklon 6 % do délky 900 cm a 12 % do délky 300 cm. Rampy by měly být zakončeny pevným neklouzavým povrchem. Rampa by měla mít po obou stranách madla s přesahem 150 mm na konci i začátku rampy, madla by měla být ve výši 900 mm. (Athena na cestách – katalogové listy, 2010)

Bezbariérové trasy

Důležité je respektovat povrchy tras, ať turistických nebo cest k ubytovacímu zařízení apod. Chodníky i turistické trasy musí být široké nejméně 150 cm, nejlépe 200 cm. Je nutné dodržovat sklony trasy. A to podélný sklon 1:12 (8,33 %) a příčný sklon 1:50 (2,0 %). Pokud úsek má podélný sklon delší než 200 m, musí být vybaven odpočívadlem (v podélném i příčném sklonu 1:50 (2,0 %)) tak, aby v každém místě chodníku zůstal volný průchod 150 cm. Povrch trasy musí být pevný a rovný. Na delších trasách je dobré umístit odpočinková místa s dostatečným prostorem pro invalidní vozík (nebo kočárek). (Athena na cestách – katalogové listy, 2010)

3.1.2 Informační/komunikační přístupnost

Komunikační přístupnost

Bariéry v oblasti přístupu personálu služeb cestovního ruchu vznikají v případech, kdy personál není schopen reagovat na specifické potřeby vozíčkářů, je nepřipravený a není schopný nabídnout odpovídající služby. (Athena na cestách, 2010) Při komunikaci s člověkem upoutaným na vozíku je vhodné snížit se na jeho úroveň (například se posadit), abychom udržovali oční kontakt a prostředí a dění kolem sledovali ze stejného úhlu. Velice neslušné je opíráni se o vozík invalidy. Má-li postižený s sebou doprovod, obracíme se vždy na toho, s kým jednáme, doprovod není od toho, aby postiženému dělal komunikační spojku s okolím. Je nevhodné s tělesně postiženým člověkem jednat jakoby měl také postižení intelektu, nebo smyslové postižení. Tělesný handicap nemá sám o sobě nic společného se snížením intelektu nebo jinými vadami a poruchami. Pokud má dotyčný problém s vyjadřováním a vyjadřuje se obtížně, měli bychom mu nechat dostatek času k formulaci sdělení a pozorně mu naslouchat a ověřovat si, zda správně rozumíme a chápeme. Pomoc člověku s postižením bychom měli vždy slušně nabídnout, ale nenutit mu ji. Když handicapovaný nechce pomoci, je vhodné podporovat jeho snahu o samostatnost. (Slowík, 2010)

Informační přístupnost

„Přínosná je taková informace, která je Snadno dostupná, Srozumitelná, Specifikovaná, Skutečná, Spolehlivá, Souhrnná a Stručná – zkrátka taková, která má všech 7S. Důležité je, aby byla dostupná v různých formátech a zdrojích.“ (Athena na cestách, 2010, s. 27) Pro posuzování přístupnosti by měly být jednotné standardy. Handicapovaní potřebují informace jasné a přesné, obzvláště pokud cestují bez asistenta. Protože ne všichni handicapovaní mají stejné potřeby, zajímá je šířka dveří, řešení koupelen, přístup do restaurace, vstup do hotelu, apod., v některých případech nestačí jen napsat *‘máme bezbariérové ubytování’*, ale jsou potřeba konkrétní údaje. (Athena na cestách, 2010) To tvrdí také Indrová (2008), podle které přesné informace většinou nejsou popsány v průvodcích a zaměstnanci cestovních kanceláří tyto dotazy nejsou schopni zodpovědět. Handicapované osoby získávají informace prostřednictvím internetu, specializovaných knižních publikací, brožur, zkušeností členů rodiny, přátel a i od zaměstnanců cestovních kanceláří a agentur. (Indrová a kol., 2008) Dalším z důležitých prvků informačního systému je označení bezbariérových prostor piktogramy.

Pro dobrou informovanost i uvnitř destinace je důležité umístění informačních tabulí. Dolní hrana informační tabule by měla být ve výši 100 cm, horizont osoby sedící na vozíku je totiž přibližně 117,5–126,5 cm. S ohledem na zorné pole tohoto člověka je nutné určit také výšku informační tabule, která by neměla být vyšší než 160 cm. Ovšem pokud jsou v horní části tabule uvedené údaje velkými písmeny, je výška tabule možná až do 180 cm. (Filipiová, 2002)

3.1.3 Ekonomická přístupnost

Nehandicapovaní lidé mají možnost výběru z různých cenových úrovní. Proto také handicapovaní (ať už jakkoliv postižení, staří lidé, rodiče s kočárky, apod.) by měli mít možnost výběru z různých cenových kategorií. Měli by být stejné sazby pro všechny za poskytnutí standardních služeb, a ne příplatky za zpřístupnění. (Athena na cestách, 2010)

Cestovní ruch má tedy svá specifika, nejen v oblasti umožnění fyzického přístupu, ale také v oblasti informační, komunikační a ekonomické. Záleží na každé z těchto oblastí přístupu. Budova může být zcela fyzicky přístupná, ale pokud o přístupnosti nebude dostatek informací, vozíčkář toto místo nenavštíví. Totéž platí u ekonomické přístupnosti – pokud bude místo fyzicky přístupné a bude o přístupnosti dostatek informací, ale pro vozíčkáře

bude nastaveno specifické vyšší vstupné, vozíčkář s vysokou pravděpodobností lokalitu nenavštíví. I v cestovním ruchu pro tělesně postižené na prvním místě zůstává především porozumění potřebám člověka.

4 Organizace a projekty v České republice podporující cestování tělesně postižených

Organizací a projektů s ohledem na tělesně postižené osoby je mnoho, ať už zahraničních nebo pouze v České republice. Organizace se specializují na různou problematiku života vozičkářů. V této kapitole jsou představeny organizace nebo projekty v České republice, které pomáhají v rámci cestování osobám, které jsou umístěny na invalidním vozíku.

Velmi významným sdružením v oblasti zdravotního postižení v České republice je **Národní rada osob se zdravotním postižením ČR**. Toto občanské sdružení zastupuje zájmy osob se zdravotním postižením při jednáních se státními a veřejnými institucemi, přispívá k integraci osob se zdravotním postižením do společnosti a obhájí lidská práva osob se zdravotním postižením. Sdružení zároveň mimo jiné realizuje projekty zlepšující život se zdravotním postižením, vydává publikace, časopisy a informační materiály. (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR – O nás, 2010)

Mezi významný svaz v oblasti zdravotně postižených, ale již konkrétně tělesně postižených, patří **Svaz tělesně postižených v České republice**, který má obdobné cíle jako Národní rada osob se zdravotním postižením, a to hájit specifické potřeby a zájmy tělesně postižených občanů a všestranně je podporovat. (Svaz tělesně postižených v České republice – O nás, 2014)

Významnou příručkou o bezbariérovém cestování se stala **Athena na cestách**, která se jako první česká publikace kompletně věnuje tématu bezbariérového cestování. V příručce jsou napsány užitečné informace o problematice bezbariérového cestovního ruchu. Informace zde najdou poskytovatelé služeb cestovního ruchu, vzdělávací zařízení, a dokonce i orgány státní veřejné správy. (Národní rada osob se zdravotním postižením ČR – Příručka o bezbariérovém cestování, 2011)

V rámci projektu EDEN existuje mimo jiné brožura **EDEN – Cestování bez bariér**. EDEN je zkratka anglického názvu „*European Destinations of Excellence*“ neboli Evropské turistické destinace nejvyšší kvality. Každý rok na národní úrovni probíhají výběrová řízení, z nichž vzejde jedna turistická destinace nejvyšší kvality, která poté reprezentuje zemi. Projekt zvyšuje povědomí o nových evropských destinacích a také podporuje vytváření sítě oceněných destinací, cílem je také ulevit nadměrně navštěvovaným destinacím. Evropské hledání nejvyšší kvality v oblasti cestovního ruchu má každý rok své hlavní téma. Dosud byla

témata jako: Cestovní ruch a chráněné oblasti, Cestování a voda, Cestovní ruch a obnova hmotného dědictví a Cestování bez bariér. (EDEN – Co to je EDEN?, 2014)

Bezbatour je cestovní kancelář, která se specializuje na cestování bez bariér. Firmu založili a od začátku vedou lidé s tělesným postižením, kteří osobně prověřují ubytování bez bariér v České republice i v zahraničí a každé odpovídající navštívené zařízení ověřují pečeti „ověřeno Bezbatour“. Společnost se nespécializuje jen na vozíčkáře, ale na všechny se specifickými potřebami. Ať se jedná o dovolenou s dětmi nebo se psy, nebo dokonce pokud někdo trpí potravinovou alergií nebo má jiná omezení ve stravě. (Bezbatour – O nás)

Liga vozíčkářů je organizace, jejímž posláním je „*podporovat lidi se zdravotním postižením v každodenním životě, práci, volném čase a při řešení obtížných situací, aby mohli žít podle svých představ*“. (Liga vozíčkářů – O nás, 2012) Tato organizace pořádá různé akce (příkladem takové akce je například Vinohradské vozíkožraní), festivaly, účastní se veletrhů. (Liga vozíčkářů – Akce s Ligou) Liga vozíčkářů také vydává časopis Vozíčkář, ve kterém jsou stálé rubriky, ve vztahu k cestovnímu ruchu například: Vozíčkář na cestách, Kultura, Sport. (Liga vozíčkářů – časopis Vozíčkář, 2012)

Trianon Čechy, o.s. je občanské sdružení kladoucí důraz na zdravý životní styl. Sdružení se zabývá například podporou sociální integrace osob, zprostředkováním pracovních příležitostí pro handicapované osoby, podporou cestovního ruchu v regionu Jižní Čechy, zpracováním studií nebo analýz apod. (Trianon Čechy – O nás, 2008) Mezi projekty tohoto sdružení patří například: zpracování analytické studie, která pojednává o cestování osob se zdravotním postižením po národních parcích České republiky, projekt: Cestujeme bez bariér na Šumavě/Bayerischer Wald, projekt Šumava bez bariér – základy sociální turistiky v prostoru české a bavorské Šumavy, projekt Zvýšení komunikační dovednosti v kontaktu s lidmi se speciálními potřebami, apod. (Trianon Čechy – Naše projekty, 2008)

Dalším občanským sdružením je sdružení **Kolečka na cestách**, které má mimo jiné projekty podporující cestování imobilních občanů s potřebným servisem v rámci České republiky i zahraničí. (Kolečka na cestách – Informace, 2015)

Pro vozíčkáře, kteří rádi cestují, je zde také **Cestovní klub KID**, jehož mottem je „Kde je vůle, tam je cesta“. Činnost klubu se zaměřuje na přípravu, uskutečňování a podporu akcí, které mají převážně turistický charakter, ale i charakter kulturní a sportovní. Těchto akcí se společně účastní lidé bez ohledu na to, zda jsou, či nejsou ve schopnosti pohybu omezení věkem nebo zdravotním postižením. Klub chce přispívat k vyšší mobilitě a informovanosti

zdravotně postižených a seniorů, ale také k odstraňování jak architektonických, tak psychických bariér mezi lidmi. Typickou klubovou akcí jsou například výlety bezbariérovým autobusem nebo mikrobusem. (Klub invalidních dobrodruhů – O KIDovi, 2015)

Na stránkách **www.jedemetaky.cz** můžeme najít databázi ubytování, stravování a cílů i tras vhodných pro zdravotně postižené. U každého objektu umístěného v databázi je kruh se třemi výsečemi, jedna výseč znamená sluchové postižení, další pohybové a další zrakové. Podle zabarvení výseče můžeme poznat, zda objekt danému postižení vyhovuje, nebo nikoliv. (jedemetaky.cz)

Cestybezbarier.cz jsou internetové stránky provozované panem Zdeňkem Švarcem, který radí a pomáhá lidem na vozíku s hledáním kvalitního a bezproblémového ubytování. Tato služba funguje jako reakce na žádost. Vozíčkář pošle žádost, ve které uvede jméno, termín požadovaného pobytu, oblast, počet požadovaných míst (a kolik z toho je vozíčkářů), další podmínky (například pes, speciální strava apod.) a jaká by měla být cena. V nejbližší době dostane odpověď se třemi možnými alternativami podle požadavků. Služba je zcela zdarma, pouze na recepci hotelu či penzionu se nahlásí, že služby doporučil server cestybezbarier.cz. (Cesty bez bariér – Pro zákazníky)

Rady, inspirace a motivace pro život na vozíku se nacházejí v magazínu **Vozka**, ve kterém jsou například i informace z celé České republiky, poradenské rubriky, ale i psaný a kreslený humor. Z oblasti cestovního ruchu a aktivního života jsou zde: Příležitosti k aktivnímu životu – kulturní, společenské, vzdělávací, sportovní a Tipy na výlet, pobyty a bezbariérovou dovolenou. (Vozka – Stručně o Vozkovi, 2015)

Projekt Ač sedíme, neposedíme se také týká cestovního ruchu. Dva cestovatelé (jeden o berlích a druhý na vozíčku) cestují a po absolvování cest předávají své zkušenosti dalším tělesně postiženým cestovatelům. Ohledně cestování po Evropě se na internetových stránkách nachází přístupnost památek, měst a rady s osobními zkušenostmi. Ohledně cestování po České republice je zde také seznam přístupnosti památek podle Národního památkového ústavu, přístupnosti pražských památek, přístupnosti ostatních památek, přístupnosti měst a také rady s osobními zkušenostmi. Dále je možnost přečíst si na internetových stránkách cestopisy ze světa, a to z Japonska, Spojených států amerických a z Namibie, Botswany a Zimbabwe. (Neposedíme – Ač sedíme, neposedíme, 2009)

Projektem České asociace paraplegiků spojeným s cestováním je projekt **Vozejkmap**. Vozejkmap je mobilní aplikace a webové rozhraní, které nabízí mapu, navigaci a informace

o bezbariérových místech v České republice. V této aplikaci, jejíž administrátorem je sám vozičkář, si vozičkáři mohou naplánovat cestu takovým způsobem, aby se nedostali do potíží a mohli cestovat pohodlněji a samostatně. Aplikace získala ocenění za nejlepší internetový projekt roku 2013 v soutěži Fóra dárců „Být viděn“. Dalším oceněním je 2. místo a zvláštní cena Nadace Vodafone v soutěži Fondu Otakara Motejla „Společně otevíráme data“. (Česká asociace paraplegiků – Vozejkmap) Mapa je přehledná a nabízí rychlý filtr, ve kterém lze vybrat například nejbližší bezbariérové ubytování, stravování, veřejné WC, bankomat, obchod, apod. (Vozejkmap)

5 CHKO a NP Šumava – vytváření prostoru bez bariér

5.1 CHKO a NP Šumava

Šumava byla vyhlášena chráněnou krajinnou oblastí 27.12.1963. Nejcennější část této chráněné krajinné oblasti byla vyhlášena národním parkem v roce 1991, čímž se zmenšila plocha někdejší chráněné krajinné oblasti. Dnes tato oblast zabírá 99 624 ha a tvoří ochranné pásmo národního parku, který zabírá 68 064 ha. Součástí tohoto území jsou také přírodní rezervace a přírodní památky, zajišťující dlouhodobé pozorování a ochranu vzácných biotopů. Území národního parku je rozděleno do tří zón. I. zóna je přírodně nejvíce hodnotná a území je ponecháno přirozenému vývoji bez vlivu člověka, je zde zákaz vstupu mimo vyznačené trasy, tuto zónu tvoří 13 % celkové plochy národního parku. II. zónu, kterou je tvořena největší část národního parku, a to 83 % celkové plochy, tvoří člověkem převážně pozmeněné lesní a zemědělské ekosystémy. III. zóna je zónou okrajovou, kde je území značně pozmeněné člověkem. (ŠumavaRegion.cz, 2015)

Důležitým zákonem ve spojení s NP a CHKO je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, který upravuje aktivity obecně v krajině a speciálně pak ve zvláště chráněných územích, také upravuje možnosti budování infrastruktury cestovního ruchu a využívání přírodních aktivit v souladu se zájmem uchování přírody. Zákon také „...ochraňuje krajinu pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace“. (Stříbrná, 2008, s. 7) Dalším předpisem k zákonu o ochraně přírody a krajiny je vyhláška 395/1992 Sb. Ministerstva životního prostředí, v jejíchž přílohách najdeme například seznamy zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin nebo jmenný seznam národních přírodních rezervací a další. Státní správu na svěřeném území NP nebo CHKO vykonává Správa NP a CHKO, jejímž zřizovatelem je právě Ministerstvo životního prostředí. Základní povinností Správy je ekologická ochrana všech přírodních a krajinných systémů. Pro tento účel jsou oprávněny vydávat nařízení a vyhlášky nebo ukládat pokuty. (Stříbrná, 2008)

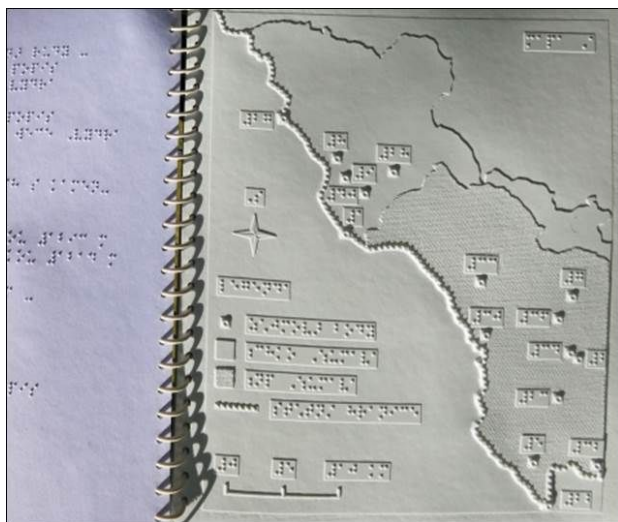
Ve spojení se stavbou objektů na území Národního parku Šumava je důležité také ustanovení § 8 ve zřizovacím předpisu (nařízení vlády ČR 163/1991 Sb. ze dne 20. března 1991, kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany), které upravuje řízení územní a stavební činnosti. Je zde uvedeno, že „územní rozvoj je možný jen na základě plánu péče o národní park a schválené územně plánovací dokumentace, zejména územního plánu velkého územního celku Šumava, který vymezuje ve směrnici pro uspořádání území cíle ochrany přírody. Investoři a projektanti staveb jsou povinni dbát, aby architektonické řešení

staveb nebo jejich změn navazovalo na charakter národního parku a jeho stavební tradice z hlediska estetického začlenění staveb do krajiny.“ (NP Šumava – Nařízení vlády, 1991)

5.2 Vytváření prostoru bez bariér

V srpnu roku 2013 byl na Šumavě zahájen projekt Šumava pro všechny a tím spolupráce Správy NP a CHKO Šumava a Národní rady osob se zdravotním postižením (již zmíněné v kapitole č. 4). Pokračováním projektu je i první kniha o Šumavě pro nevidomé v Braillově písmu „Šumava pro všechny – průvodce pro turisty se zrakovým postižením“, ve které je možné najít informace jak o Národním parku Šumava (o jeho velikosti a rozložení), tak i o vzdálenosti turistických cílů. Ukázku z této knihy můžeme vidět na obrázku číslo 2. V souvislosti s touto knihou budou časem také doplněny informační tabule o údaje v Braillově písmu. (Janout, ŠumavaNet.CZ – Zelená projektu Šumava pro všechny, 2012)

Obr. č. 2: Ukázka z knihy Šumava pro všechny – průvodce pro turisty se zrakovým postižením

Zdroj: Janout, ŠumavaNet.CZ – Zelená projektu Šumava pro všechny, 2012

Současně byly představeny také elektroskútry, kterými mohou zdravotně postižení projet čtyři trasy od IS Rokyta nebo Stožec. (Janout, ŠumavaNet.CZ – Zelená projektu Šumava pro všechny, 2012) Skútry jsou určeny především pro návštěvníky na vozíku a držitele průkazu ZTP nebo ZTPP, ale pokud bude volná kapacita, tak také pro seniory ve věku nad 65 let. Na internetových stránkách je zveřejněn seznam termínů a tras, na které se zájemci zaregistrují podle zájmu. Na místě se poté uhradí poplatek 100 Kč průvodci a proběhne krátké zaškolení. Program je možný od června do září vždy ve čtvrtek a v sobotu z Rokyty a ve středu a v pátek ze Stožce. (NP Šumava – Na skútru po Šumavě, 2015)

Bezbariérové Šumavě se také věnují projekty občanského sdružení Trianon Čechy (viz kapitola č. 4), jehož dlouhodobým cílem je mimo jiné připravit co nejlepší podmínky pro ulehčení turistiky handicapovaných v oblastech národních parků a chráněných oblastí. V rámci projektu „Šumava bez bariér – základy sociální turistiky v prostoru české a bavorské Šumavy“ proběhl monitoring ubytovacích a restauračních zařízení, z něhož vzešla elektronická i tištěná brožura s nabídkou adekvátních služeb pro handicapované. Definované území tohoto projektu se skládalo z devíti obcí v oblasti Strážného, a to jak českých, tak německých. (TrianonČechy – Projekt Šumava bez bariér – základy sociální turistiky v prostoru české a bavorské Šumavy, 2010)

Na tento projekt navázal projekt „Cestujeme bez bariér na Šumavě a v Bavorském lese“, který měl území vymezené od Nové Pece po Kvildu, a to opět na straně české i německé. Cílem projektu bylo také zmapování ubytovacích a restauračních zařízení, tvorba mapy se systémem piktogramů míry bezbariérovosti nebo například internetové stránky jako informační rozcestník pro handicapované na Šumavě. (Trianon Čechy – Projekt: Cestujeme bez bariér na Šumavě/BayerischerWald, 2010)

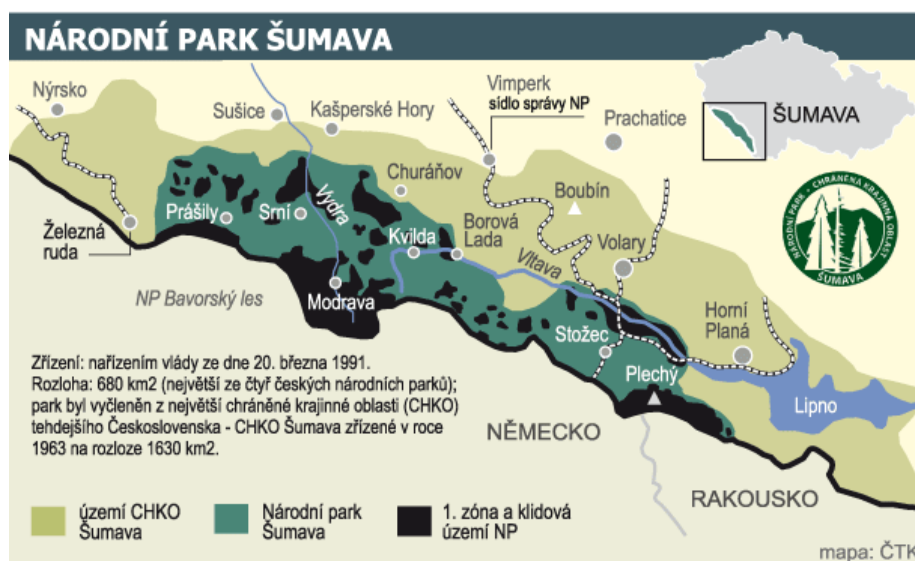
6 Charakteristika Modravy

6.1 Základní informace

Obec Modrava je tvořena třemi původními osadami: Modrava, Filipova Huť (nejvýše položené sídlo v České republice) a Vchynice-Tetov. Katastrální území osady Vchynice-Tetov bylo rozděleno na dvě části, které připadly obcím Modrava a Srní. První zmínka o Modravě se datuje roku 1614 a je spojena s pronájmem velice dobře zarybněného Modravského potoka. Filipova Huť byla založena roku 1785 jako sklářská osada. Obec leží v nadmořské výšce 985 m na soutoku tří potoků: Modravského, Filipohuťského a Roklanského. Soutokem těchto potoků vzniká řeka Vydra. (Modrava – Historie, současnost)

Po roce 1790 docházelo v šumavských lesích k těžbě dřeva. Tato činnost však nebyla příliš zisková kvůli vysokým nákladům na dopravu dřeva. Dřevo nebylo možné dovážet například do Prahy, kde tehdy byla o dřevo veliká nouze. Tyto okolnosti vedly k nápadu využití plavebních cest. Návrh použít kamennou řeku Vydru byl zamítnut, proto byl vybudován zvláštní kanál dlouhý 13,1 km nazvaný Vchynicko-tetovský, který byl dohotoven v roce 1801. Počátkem 20. století byly snahy o zlepšení hospodaření v šumavských lesích na základě vědeckých poznatků. Těžkou dřevorubeckou prací ulehčovala nová mechanizace. Po roce 1980 byla celá obec začleněna do správy Místního národního výboru Srní. K opětovnému vzniku samostatné obce Modrava dochází 6.12.1990. (Modrava – Historie, současnost)

Obr. č. 3: Stávající podoba NP Šumava

Zdroj: Šumavago, 2012, dostupné z: <http://www.sumavago.cz/aktuality/cz::novinka:3022>

Kolem Modravy se nacházejí všechny zóny národního parku, je zde ovšem největší koncentrace I. zóny, což můžeme vidět na obrázku číslo 3. Národní park se rozprostírá na území dvou krajů, Plzeňského a Jihočeského, přičemž Modrava se nachází na území kraje Plzeňského a od kraje Jihočeského je vzdálena přibližně 4 km.

6.2 Primární cestovní ruch

6.2.1 Přírodní potenciál

Šumavské podnebí tvoří přechod mezi přímořským a vnitrozemským podnebím. Šumava patří do chladné oblasti, má malé roční výkyvy teplot a vysoké srážky stejnoměrně rozložené během celého roku. Průměrná roční teplota se na Šumavě pohybuje od 3 do 5 °C v závislosti na nadmořské výšce. Nejchladnějším měsícem je leden a nejteplejším pak červenec. Pláně v oblasti Modravy jsou zároveň nejchladnější oblastí Šumavy, kde průměrná roční teplota v pramenné oblasti Vltavy dosahuje pouze 3 °C. Nejnižší teploty bývají trvale naměřeny na Jezerní slati mezi Kvildou a Horskou Kvildou (-41,6 °C), což je od Modravy vzdáleno přibližně 6 km. Kvůli nízkým teplotám po většinu roku zde trvá vegetační období pouze 4 měsíce – od poloviny května do poloviny září. V oblasti Modravy jsou na srážky nejhojnější měsíce říjen a únor. Průměrná výška sněhové pokrývky bývá na Pláních přes jeden metr a sníh zde leží až šest měsíců v roce. Nejdéle pak leží sníh v oblasti Březníku (až do konce května, začátku června). Kromě zeměpisné polohy, vzdálenosti od rovníku a od moře, nadmořské výšky, utváření terénu, směru a rychlosti větru nebo oblačnosti mají na počasí vliv také lesy. Šumavské lesy snižují teplotu vzduchu, zmírňují její výkyvy a zvyšují množství srážek, čímž přibližují podnebí klimatu krajiny horského typu. Sluneční svit je zde celkem polovinu roku, v zimě svítí slunce častěji než v létě. (ŠumavaInfo.cz – Podnebí, 2015)

Šumava je prameništěm mnoha řek, jako jsou např. Vltava, Otava nebo Úhlava. Na úpatí Černé Hory, necelých sedm kilometrů jižně od Kvildy, v nadmořské výšce 1172 m n.m. se nachází symbolický pramen nejdelší české řeky Vltavy. Pramen se nachází v obložené jámě, za sucha bývá i bez vody. Ve skutečnosti Teplá Vltava vzniká spojením bystřin vytékajících z úpatí Černé hory a Stráže s vodou odtékající z rašelinišť. (Modrava – Pramen Vltavy)

V oblasti Modravy je významným vodním tokem řeka Vydra, která vzniká soutokem Modravského a Roklanského potoka pod obcí Modrava. Za zdrojnicí Vydry je považován Luzenský potok pramenící pod vrchem Luzný nedaleko státní hranice s Německem. Řeka Vydra patří mezi největší vodní atrakci Modravska, a to převážně díky říčnímu korytu, které je poseto mohutnými žulovými balvany, které vznikají erozí žulového koryta řeky Vydry.

Dále se v okolí Modravy nenacházejí žádné vodní atrakce a nejsou zde žádné vodní plochy vhodné pro koupání.

Vegetace je nejlépe zachována v okolí rašelinišť, kde se vyskytují i ohrožené druhy rostlin. I fauna zde patří k ohroženým druhům, a to například tetřev hlušec. Rašeliniště jsou jedním ze symbolů šumavské přírody. Návštěvníkům jsou přístupné pouze čtyři ze slatí (Tříjezerní, Jezerní, Cikánská a Chalupská), ostatní jsou přísně chráněné a veřejnosti nepřístupné, například Rokytská slat'. (ŠumavaNet.CZ – Slatě) Přímo u Modravy se nachází Tříjezerní slat' s naučnou stezkou, která umožňuje pohodlnou prohlídku rašeliniště. Cikánská slat', která se nachází 2 km od Modravy, byla dříve odvodněna a nyní je v průběhu revitalizace, snahy o zavodnění a obnovení slatě. Cesta na tuto slat' je spíše pro fyzicky zdatné turisty, je zde příkré stoupání. Tato slat' je nově přístupna i v zimě na sněžnicích. Jezerní slat' se nachází mezi obcemi Kvilda a Horská Kvilda, Chalupská slat' se nachází mezi obcemi Borová Lada a Nové Hutě.

6.2.2 Kulturně-historický potenciál

Kulturně-historický potenciál je složkou produktu, která je uměle vytvořena. Patří sem atraktivita cestovního ruchu, které svou hodnotou přitahují určitý okruh návštěvníků. (Királ'ová, 2003) Do této podkapitoly jsou zařazeny atraktivita vyskytující se na Modravě i v jejím blízkém okolí.

Bienertova pila

Binertova pila se nachází na břehu Roklanského potoka. Tato nemovitá kulturní památka dříve sloužila jako pila na rezonanční dříví, kterou založil František Bienert (1788–1866). Dříví bylo vhodné na výrobu klávesových nástrojů, bylo zvučné. V současné době se z továrny zachovala jen část pro ukládání a sušení vyrobeného materiálu, která nyní slouží jako rekreační zařízení (penzion Modrava). (Modrava – Binertova pila)

Klostermannova chata

Klostermannova chata byla postavena v roce 1924 s nákladem 1.041.500 Kč. Investorem byl tehdejší Klub československých turistů, projekt vypracoval významný architekt Bohuslav Fuchs. V době druhé světové války sloužila chata jako velitelství Vermachtu a po ukončení války jako sídlo pohraniční stráže. Po přesídlení této složky sloužil objekt do roku 1993 jako rekreační zařízení ŠKODA Plzeň. Od roku 2000 má objekt nového vlastníka a po rozsáhlé rekonstrukci opět slouží jako rekreační zařízení. (Modrava – Klostermannova chata)

Březník

Březník se nachází v nadmořské výšce 1126 m n.m. a původně sloužil jako hájovna. Poté měl úlohu infocentra a pro turisty byly zřízeny za budovou dva chemické záchody. Správa šumavského parku hájenku přebudovala na restauraci, kterou také nyní nové vedení parku uzavřelo. Do budoucna se plánuje, že se z restaurace stane pouze občerstvení z důvodu snížení energetické náročnosti budovy a bude zde fotovoltaická elektrárna, mlýnské kolo a kontejnerové baterie. Přes Březník vede cesta na Modrý sloup (historický hraniční přechod), na který od roku 1991 nebyla možnost chodit z důvodu I. zóny národního parku a chráněného tetřeva hlušce, v roce 2013 se cesta měla znovu otevřít, což nakonec bylo opět zakázáno. Cesta byla od roku 1991 otevřena pouze v roce 2009 zkušebně na dva roky. Z německé strany je přístup ovšem možný až k Modrému sloupu. (Modrava – Březník) (Janouš, 2014)

Černá hora – vyhlídka

Vyhlídka byla otevřena v roce 2012. Konstrukce má přibližně 3 metry vyhlídkové plošiny a je postavena z kmenů stromů předurčených ke tlení, je zde také dřevěný stůl s lavicemi. Kousek od této vyhlídky se nachází pramen Vltavy. (Modrava – Černá hora)

Dřevák

Dřevák je centrum dřevařství (bezbariérově přístupné), kde se můžeme dozvědět vše o dřevě, o jeho vlastnostech, použití i historii. Je zde i možnost vyzkoušet si v dílně obrábění dřeva. Centrum je součástí projektu Spolku přátel tradic a mělo by přibližovat stará řemesla. Nachází se zde i obchod s dřevěnými předměty, od stojánek na svíčky až po dětské hračky. Lidé si mohou zakoupit tradiční modravský produkt – ručně malovaného dřevěného ptáčka. V Dřeváku se nachází také podkrovní ubytování. (Modrava – Aktuálně ze Dřeváku)

Hradlový most Rechle

V Rechli vede přes řeku Vydru dřevěný hradlový most dlouhý 72 metrů. Do roku 1953 přes most vedla silnice z Rokyty na Modravu. Most také fungoval jako hráz, která zabraňovala proniknutí plaveného dřeva do nesplavné balvanité řeky Vydry. Po vybudování nové cesty přes Antýgl ztratil starý most význam a začal chátrat, až byl odstraněn. Nyní je most věrnou replikou tohoto bývalého historického mostu. Most leží na začátku 6 km bezbariérové trasy vedoucí podél Vchynicko-tetovského kanálu. (Modrava – Hradlový most – Rechle)

Vchynicko-tetovský kanál

Tento kanál začíná 2 km od Modravy. V místě, kde kanál odbočuje, byla řeka Vydra přehrazena již zmíněným hradlovým mostem. První 2 km kanál vede podél řeky Vydry na Antýgl, tam se stáčí zpět a vede podél Rokyty a kolem Kostelního vrchu k osadě Mosau. Zde kanál překračuje silnici Srní – Prášily a pokračuje pod Spálený vrch. Kanál sloužil jako spojnice řek Vydra a Křemelná a obcházel nesplavnou část řeky Vydry. Sloužil k dodání dříví na Čeňkovu pilu a do dalších pil při řece Otavě. (Modrava – Vchynicko-tetovský kanál)

Antýgl

Antýgl je dřevěná usedlost, bývalý královácký dvorec. Od roku 1523 zde byla sklárna, která zanikla počátkem 19. století. Dnes tu najdeme vedle několika typických šumavských stavení se zvoničkou a kapličkou také již zmiňovaný autokemp, občerstvení, prodejnu potravin a parkoviště. (Modrava – Antýgl) Z Antýglu vede stezka podél řeky Vydry k Čeňkově pile, která se nachází poblíž soutoku řeky Vydry a Křemelné, jsou zde postaveny i dvě hydroelektrárny. Uprostřed cesty mezi Antýglem a Čeňkovou pilou se nachází Turnerova chata.

Expozice Rokyta

Na Rokytě se nachází expozice u informačního střediska, která je zaměřena na historii horní Šumavy (především na lesní hospodářství a plavení dřeva). Dále je na Rokytě expozice geologická, která je tvořena venkovním altánem s infopanely a ukázkami hornin, které jsou zastoupeny na Šumavě. (NP Šumava – IS Rokyta, 2015)

Poledník

Z Modravy je možné také dojít na Poledník, vyhlídkovou věž, která je vysoká 37 metrů a leží v nadmořské výšce 1315 m. Věž je vzhledem k extrémním klimatickým podmínkám přístupná pouze v období letní sezóny, což je od června do září. V květnu a říjnu bývá otevřena pouze o víkendech, pokud to počasí dovolí. (NP Šumava – Poledník, 2015)

6.2.3 Kulturně-společenský potenciál

Přes Modravu se jezdí Šumavský skimaraton Kooperativy, který tento rok (2015) má své 30. výročí. Tento rok se Šumavský skimaraton jako jediný český závod zařadil do prestižní evropské série Euroloppet, dále je skimaraton závodem série Stopa pro život a Ligy dálkových běhů SLČR. V loňském roce (2014) se startovalo na Modravě a končilo na Kvildě. Letos závod začínal i končil na Kvildě, ale jel se v okolí Modravy, přes Filipovu Huť,

Modravský potok na Březník a na Černou horu a zpět do Kvildy. Závodu se mohou účastnit osoby všech věkových kategorií, je zde kategorie dětí ale i kategorie 70+, závodí zde i různé národy (dokonce i Italové, apod.) (Šumavský skimaraton Kooperativy – Závod, 2014)

Ve Spolkovém domě na Modravě je možnost pronajmutí kongresového sálu. Vybavení sálu: technické vybavení, zvuk, šatna, denní světlo, možnost zatemnění, catering a občerstvení. Vhodné pro organizaci firemních akcí, teambuildingů, konferencí, recepcí, rautů, firemních prezentací apod. (Modrava – Spolkový dům)

6.3 Sekundární cestovní ruch

6.3.1 Turistická suprastruktura

Analýza informací na webových stránkách

Následující text je zaměřen na analýzu informací z webových stránek. Některé údaje zjištěné na webových stránkách však byly vyvráceny dalšími použitými metodami – osobním pozorováním a rozhovorem (viz následující text).

Na Modravě a v jejím blízkém okolí je turistům k dispozici pestrá struktura ubytovacích zařízení: hotely, pensiony, apartmány, turistické ubytovny a dokonce i autokemp. Přehled těchto zařízení a jejich možnosti bezbariérovosti se nachází v příloze A. Dále se na Modravě vyskytuje jedno ze sedmi šumavských nouzových nocovišť, kde se dá v Národním parku legálně nouzově přespat (stanovat).

Na Modravě se nacházejí tři hotely – hotel Modrava, hotel Mádr, hotel Klostermannova chata. Tyto hotely nabízejí zdarma WiFi po celém hotelu, saunu, dětský koutek, vlastní sociální zařízení, úschovnu lyží a kol, apod. Hotely také nabízejí možnost zapůjčení dětských sedaček a postýlek. Hotel Modrava nabízí navíc půjčovnu sportovních potřeb jako jsou horská kola, elektrická kola, běžky, vozík za kolo Chariot, je zde možnost také zajištění relaxačních programů. Hotel Mádr nabízí dokonce program pro děti během sezóny, kdy děti zabaví zkušená animátorka. Restaurace na Modravě jsou vždy přidruženy k ubytovacímu zařízení jako služba doplňková a nacházejí se ve všech již zmíněných hotelech. Nabízejí širokou škálu pokrmů, od šumavské nebo staročeské kuchyně až po speciality. V hotelu Modrava například steaky z uruguayských plemen či čerstvé pstruhy, je zde nabízeno i pořádání slavnostních rautů, pečení selat, příprava svatební hostiny apod. Součástí hotelu Mádr je restaurace U všech kukaček, která nabízí chutě ze všech koutů světa, od české kuchyně, přes francouzskou kuchyni až k americkým, arabským či dokonce novozélandským specialitám.

Hotely Mádr a Modrava se sice prezentují jako vhodné pro rodiny s dětmi, ale nejsou bezbariérové. Hotel Mádr je navíc nově postavený hotel, a přesto neposkytuje bezbariérové ubytování.

Bezbariérové ubytování na Modravě nenabízejí ani penziony (viz příloha A). Ani pension Hájenka, který provedl kompletní rekonstrukci a bude se znovu otevírat v květnu 2015. Některé pensiony také poskytují stravovací služby: například Hájenka, Korýtko, Arnika, Zlatá Stezka. U většiny se nachází i venkovní terasa, která je používána v letním období.

V blízkosti Modravy se nachází také Autocamping Antýgl, kde je možné ubytování v pokojích, ale i ve stanech, karavanech a obytných přívěsech. Nachází se zde parkoviště, prodej občerstvení (bufet s teplými i studenými pokrmy) a potravin, sociální zařízení, sprchy, úschovna kol, kuchyňka s vařiči a lednicemi. Z webových stránek však není patrné, zda se zde nachází bezbariérové sociální zařízení.

Z analýzy informací z webových stránek ubytovacích zařízení ve zkoumané destinaci vyplývá, že na Modravě se nenachází ani jeden bezbariérový hotel nebo bezbariérové stravovací zařízení. Webové rozhraní Vozejkmap jako nejbližší bezbariérové ubytování v okolí Modravy uvádí ubytování v obci Srní (Hotel Srní) a Kvilda (hotel Šumava Inn).

Analýza osobním pozorováním a rozhovorem

Po analýze informací z webových stránek následovala osobní návštěva v dané destinaci, ve které se možnost bezbariérového ubytování/stravování a ochota subjektů poskytnout služby tělesně postiženým zjišťovala pozorováním a rozhovorem. Pro osobní návštěvu a rozhovor byla vybrána následující zařízení: informační centrum Modrava, pivovar Lyer, pension Modrava, pension Pupík, Modrý pension, hotel Mádr, Klostermannova chata, hotel Modrava. Celé rozhovory s konkrétními subjekty se nacházejí v příloze B. První otázka položená pracovníkům uvedených zařízení zněla takto: „*Dobrý den, chtěla bych se zeptat, zda zde máte možnost bezbariérového ubytování nebo stravování? Známa má syna na vozíčku, se kterým cestuje po horách a chtěla by se s ním sem podívat a na internetu nic nenašla.*“

V následujícím textu jsou shrnuty zjištěné výsledky. Zaměstnankyně infocentra byla ochotná, ale nevěděla o bezbariérovém ubytování, prý na internetu žádné takové ubytování nenašla, a uvedla, že to není její první otázka ohledně takového ubytování. Ohledně stravování uvedla, že hotel Modrava by možná mohl mít bezbariérový přístup. Informační tabule před infocentrem však vyvracela předchozí tvrzení zaměstnankyně infocentra. Na tabuli byly uvedeny informace o bezbariérovém ubytování/stravování (viz příloha C). Pivovar Lyer má

bezbariérový přístup možný pouze do restaurace, bezbariérové ubytování se zde nenachází. Majitel pivovaru však vlastní také penzion Modrava a penzion Pupík, který nabízí bezbariérové ubytování, pro potřebu domluvy a poskytnutí více informací byla poskytnuta vizitka majitele. Modrý penzion také nabízí jeden bezbariérový pokoj. V hotelu Mádr se také nachází bezbariérový pokoj, ovšem přístup do tohoto pokoje již bezbariérový není, do hotelu totiž vedou strmé schody, ale personál hotelu byl velmi ochotný a přístupný a uvedl, že je v hotelu zaměstnáno dostatek mužského personálu, který by bez problémů vozíčkáře do schodů vynesl/snesl ze schodů. Otázkou však zůstává, do jaké míry by bylo vynášení a snášení vozíčkáři pohodlné a příjemné. U tohoto hotelu se ovšem nachází restaurace U Všech kukaček, která má bezbariérový přístup. Klostermannova chata nabízí bezbariérový pokoj, je zde i výtah. Hotel Modrava nemá v nabídce bezbariérové ubytování, ale je zde bezbariérový přístup do restaurace.

Ze 7 oslovených hotelů/pensionů měly 4 bezbariérové pokoje. Můžeme zde vidět, že se v rámci ubytovacích a stravovacích zařízení nachází převážně informační bariéra. Bezbariérové pokoje existují, ale nejsou uváděny na webových stránkách daných hotelů i dané destinace. Personál byl ve všech zařízeních ochotný, vstřícný a znalý problematiky tělesně postižených osob. Většina dotazovaných poskytla svoji vizitku pro bližší domluvu a informace, byli si vědomi toho, že každý vozíčkář má jiné potřeby.

6.3.2 Turistická infrastruktura

Tour operátoři, CK a CA

Nejbližší cestovní kanceláří je cestovní kancelář ŠumavaTour, která se nachází v Železné Rudě. Cestovní kancelář je zaměřena na oblast Šumavy, zajišťuje jednodenní výlety, pro skupiny zájezdy na objednávku dle přání, zajišťuje průvodce po Šumavě, prodává mapy a pohlednice, turistické průvodce. Tato cestovní kancelář také zajišťuje vnitrostátní a mezinárodní dopravu osob, půjčovnu kol a dokonce i vlek na 24 kol. (Šumavatour)

V České republice je několik cestovních kanceláří a agentur poskytujících zájezdy na Šumavu, které zajišťují především ubytování a stravování, doprava bývá většinou vlastní. Tyto cestovní kanceláře a agentury zajišťují poblíž Modravy zájezdy pouze do obce Srní. Ubytování a stravování na Modravě nabízejí pouze CK Čedok a CK TempoTours.

CK Čedok má v oblasti Modravy v nabídce pouze hotel Modrava. Celkem Čedok na Šumavě nabízí 35 hotelů, ovšem ani jeden z těchto hotelů není bezbariérový. CK TempoTours má

v nabídce penzion Modrava a hotel Klostermannova chata. (CK Čedok – Vyhledávání zájezdů, 2015) (CK TempoTours – Vyhledávání zájezdů, 2011)

Cestovní agentura Bezbatour, která se specializuje na cestování bez bariér, nabízí nejbližše Modravy hotel Srní v obci Srní. Tento hotel je dokonce i ověřen Bezbatour, což znamená, že pracovníci této cestovní agentury zařízení navštívili, zmapovali a ručí za informace o míře jeho bezbariérovosti. (Bezbatour – Vyhledávání)

Informační kanceláře cestovního ruchu

Přímo na Modravě se nachází infocentrum, které je umístěné v nově vystavěné budově s bezbariérovým přístupem. V tomto infocentru můžeme najít informace o obci a jejím okolí, turistické mapy a knihy, propagační materiály, pohlednice, poštovní známky, turistické známky, nachází se zde veřejný internet (1 Kč/min), ale také WiFi. Dále jsou zde k prodeji také kalendáře, brýle, čelenky a suvenýry s tematikou Šumavy. Je zde možnost bezhotovostní platby. (Modrava – Infocentrum)

V tomto infocentru také můžeme zakoupit různé vybavení, jako například vybavení na kola. Jsou zde i chlazené nápoje a nápojový automat s teplými nápoji. V zimním období je možnost zapůjčení sněžnic, v ostatních obdobích možnost zapůjčení trekových teleskopických holí. 1 pár sněžnic stojí na jeden den 120 Kč, na dva dny 200 Kč a na tři dny 300 Kč. Hole stojí 50 Kč/pár/den. (Modrava – Infocentrum)

Provozní doba infocentra je v říjnu až červnu 8:30–12:00 a 13:00–16:00. Od července až do září 8:00–12:00 a 13:00–17:30. (Modrava – Infocentrum)

Další nejbližší infocentra se nacházejí například na Horské Kvildě, na Kvildě, v Rokytě a na Srní.

Rekreační doprava

V letním období (červenec–srpen) jezdí po Šumavě tzv. Zelené autobusy, jedná se o ekologickou dopravu. Zelené autobusy jezdí na linkách: Špičák – Kvilda; Horská Kvilda – Kvilda – Kvilda, Bučina; Nová pec – Jelení Vrchy. První zmíněná linka má zastávky na Antýglu, Modravě i Filipově Huti. Dále jsou i integrované linky: Sušice – Kvilda; Sušice – (Petrovice/Dlouhá ves) – Hartmanice – Prášily – Železná Ruda; Kvilda – Kaplice pod Boubínem. Přeprava kol je možná na trasách: Špičák – Kvilda; Sušice – Kvilda; Nová Pec – Jelení Vrchy; Kvilda – Kaplice pod Boubínem; Sušice – Prášily mimo RDS Bus. První dvě linky staví na Modravě, Antýglu i Filipově Huti. Zelené autobusy byly zřízeny Národním

parkem Šumava z důvodu šetrnějšího způsobu dopravy k přírodě, mezi Borovou Ladou a Železnou Rudou jezdí autobusy na bionaftu. Časy příjezdů a odjezdů umožňují další spojení do Vimperka, Sušice nebo Klatov. Trasa vede v blízkosti parkovišť, kde je možné zaparkovat auto a dále jet autobusem, umožňuje to volbu šetrnějšího způsobu dopravy. Zelené autobusy mohou také být doplňující k programu Zaparkuj a jdi dál, kde je možné ponechat automobil na malém parkovišti a odtud jít dále pěšky, na kole, apod. Tyto linky ovšem nejsou bezbariérové. (NP Šumava – Zelené autobusy 2014, 2015)

Pro seniory a osoby se sníženou mobilitou však existuje projekt Dostupná Šumava. Doprava je určena pouze pro osoby v důchodovém věku, držitele průkazu ZTP, ZTPP a pro vozíčkáře s doprovodem (pro ty však z technických důvodů pouze v omezené míře). Jedná se o celodenní autobusové zájezdy s průvodcem, které se konají od jara do podzimu. V roce 2013 i 2014 byly zájezdy vypravovány dvakrát týdně ze Sušice od vlakového nádraží a jednou týdně z Vimperku od autobusového nádraží. Místo je nutné si předem rezervovat podle kalendáře termínů (ať už pro jednotlivce nebo organizovanou skupinu). (NP Šumava – Dostupná Šumava 2014, 2015)

O víkendech a prázdninách jezdí na Modravu pravidelné autobusové linky z Prahy.

Sportovně-rekreační zařízení

Modrava je vhodnou destinací především na pěší turistiku a cykloturistiku, ale i zimní vyžití, jako sjezdové a běžecké lyžování. V hotelu Klostermannova chata je přístupná i sauna a nový lanový park. Nejbližší krytý bazén je v hotelu Srní v obci Srní. (Modrava – Infocentrum) Ve Spolkovém domě na Modravě je možnost pronajmutí sportovního sálu pro pořádání sportovních turnajů, soustředění, apod. (Modrava – Spolkový dům) Přístup do tohoto prostoru je bezbariérový. Spolkový dům je podporován v rámci ROP II Jihozápad. (Modrava – Úřední deska)

Na Modravě fungují tři lyžařské vleky, z toho jeden dětský. U vleků se nachází občerstvení (bufet), převlékárna a WC. Provozovatelem je Ski klub Sušice, provoz denně od 9:30 do 16:00 s přestávkou 12:00 až 12:30. Kapacita vleků je 250, 600 a 600 osob za hodinu. (CZeCOT – Lyžování, 2015) Funguje zde také lyžařská škola, jejíž přihlášky se podávají v již zmíněné CK TempoTours Sušice. (SKI CLUB SUŠICE – Lyžařská škola, 2014) Někdy, když už je o vlek malý zájem, je provoz vleku omezen a funguje po předchozí domluvě.

Na území Modravy se nachází mnoho tras pro pěší turisty, cykloturisty (viz příloha D) nebo běžkaře (v zimě jsou zde rolbou protažené stopy, viz příloha E). Je zde i několik naučných

stezek, a to: naučná stezka Modrava – Filipova Huť, naučná stezka Tříjezerní slat', naučná stezka Povydrří (Antýgl – Čeňkova pila), naučná stezka Vchynicko-tetovský plavební kanál. Nedaleká naučná stezka se nachází u Kvildy, a to naučná stezka Jezerní slat'.

Následující text je zaměřen na trasy pro vozíčkáře. V rámci projektu Šumava pro všechny byla vydána stejnojmenná brožurka, ve které můžeme najít pravidla pohybu v přírodě pro (nejen) handicapované turisty a seznam bezbariérových tras na Šumavě a jejich konkrétní popis a detailní informace, mapu, seznam informačních středisek a telefonní čísla na tísňová volání. Na Šumavě je podle brožurky Šumava pro všechny 8 tras, z toho dvě se nacházejí na Modravě nebo v její blízkosti, jedna trasa se nachází nedaleko Modravy. Na Modravě je to trasa podél Vchynicko-tetovského plavebního kanálu a trasa podél řeky Vydry. V blízkosti Modravy to je trasa u obcí Kvilda a Horská Kvilda, a to trasa na Jezerní slat'. Na internetových stránkách však je uvedeno tras 10, nikoliv 8, jedna z těchto dvou tras také vede nedaleko Modravy, a to trasa Horská Kvilda – Hamerský potok. U tras je vždy uvedena náročnost trasy, výchozí bod, délka trasy, povrch trasy, popis trasy, zajímavosti na trase. Jsou zde umístěny i symboly, které značí: parkoviště, bezbariérovou toaletu, občerstvení, přírodní a kulturní zajímavosti a informační středisko. Na Antýglu je možnost parkoviště s vyhrazeným místem a mobilní toaleta pro vozíčkáře (v autokempu), možnost stravování. Trasa je celkem dlouhá 7 km. Turnerova chata, do které však není bezbariérový přístup, se nachází až po 4 km a za ní následují další 3 km, cestou ovšem není mobilní nebo jiná toaleta. Na této trase je také nutnost doprovodného vozidla, protože cesta zpět má velké stoupání. Na trase podél plavebního kanálu je vymezeno u hradlového mostu v Rechli parkovací stání a k dispozici je i mobilní toaleta pro vozíčkáře. Výchozím bodem je parkoviště u IS Rokyta, ve kterém je také bezbariérová toaleta, což není uvedeno v brožurce, ale pouze na internetových stránkách. Bezbariérová toaleta je v tomto případě na začátku i konci trasy, která je dlouhá 3 km, na trase toaleta není. Trasa nedaleko Modravy, a to trasa na Jezerní slat', začíná na parkovišti, na kterém je vyhrazené místo a mobilní toaleta pro vozíčkáře, na trati dále není žádná mobilní toaleta, ale tato trasa patří k nejkratším, je dlouhá pouze 500 m, proto zde toaleta není potřeba. Na další trase nedaleko Modravy, Horská Kvilda – Hamerský potok, je už nutná asistence z důvodu převýšení. (Dvořáková, Štemberk, 2013) (NP Šumava – Trasy pro vozíčkáře, 2015)

Publikace Cestujeme bez bariér po Čechách však uvádí další trasu, která není ani na webových stránkách Šumavy, ani v brožurce Šumava pro všechny, a to trasu Horská Kvilda – Kvilda, která je dlouhá 8 km (tam i zpět). Publikace potvrzuje, že největší chybou i této trasy

je umístění bezbariérové toalety, která se zde vyskytuje pouze na začátku a na konci cesty. (Praguecityline.cz)

Kulturně-společenská zařízení

Na Modravě a v jejím blízkém okolí se kulturně-společenská zařízení nenacházejí. Nejbližší jsou například v Sušici, Železné Rudě, Kašperských Horách. Na Modravě se vyskytuje pouze již zmíněný Dřevák viz kapitola 6.2.2.

Záchranná služba

Dne 5.1.2015 bylo na Modravě slavnostně otevřeno nové výjezdové stanoviště Zdravotnické záchranné služby Plzeňského kraje, díky čemuž se rychlá zdravotnická pomoc dostane dříve k obyvatelům a turistům této části Šumavy. Výjezdy však jsou nejen v Plzeňském kraji, ale i v Jihočeském kraji (v jihočeské části Šumavy). Výjezdová skupina je tvořena dvoučlennou nelékařskou posádkou, vždy záchranář/sestra a řidič ve velkém sanitním vozidle. Lékař pro oblast Modravska je dostupný v malém vozidle ze stanoviště v Klatovech a nebo také ve velkém sanitním vozidle z výjezdového střediska v Sušici. (Parlamentní listy – Zprávy, 2015)

V rámci projektu Bezpečná Šumava, který vznikl v roce 2008, probíhá na celé Šumavě spojení všech složek Integrovaného záchranného systému ČR. Do projektu jsou zapojeni členové Informační a strážní služby spolu se členy Zdravotnické záchranné služby, Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Letecké záchranné služby, Armády ČR a Horské služby Šumava. Nejčastěji jednotky zasahují například u pádů z kola nebo při vysílení, ztrátě orientace, neodhadnutí zdravotního stavu, neodhadnutí počasí, apod. Hlavními cíli projektu je zajištění příjemného místa pro život místních obyvatel, zvýšení bezpečnosti návštěvníků, využití znalosti území k rychlejší pomoci v nouzi při spolupráci se složkami Integrovaného záchranného systému ČR, zlepšení a zahuštění pokrytí území složkami Integrovaného záchranného systému ČR, prevence rizik a osvětová činnost, ochrana jedinečné přírody při haváriích, živelných pohromách a výjimečných situacích, zefektivnění činnosti Informační a strážní služby NP Šumava, zabezpečení ochrany spravovaného majetku v souladu s ochranou přírody. (NP Šumava – Aktuality, 2015) V září roku 2013 byla uvedena do užívání moderní technika, a to tři kusy cisternové automobilové stříkačky ve speciálním provedení pro velkoobjemové hašení. Jedna z cisteren je umístěna právě na Modravě, další jsou v Prášílech a ve Stožci. (Janout, ŠumavaNet.CZ – Projekt Bezpečná Šumava se představil ve Slunečné u Prášil, 2012)

Z pohledu návštěvníka se rychlá dostupnost záchranných služeb spojuje s pocitem bezpečnosti, jejich absence snižuje kvalitu destinace. (Királ'ová, 2003). Lepší dosažitelnost a rychlost těchto služeb dělají destinaci také mnohem příjemnější pro starší osoby nebo osoby zdravotně postižené, ale i pro rodiny s dětmi.

6.3.3 Všeobecná infrastruktura

Doprava a dopravní dostupnost

Na Modravu se dá dojet autem, ale také zde jezdí pravidelné autobusové linky (kromě Zelených autobusů apod., o kterých jsme se dozvěděli v kapitole číslo 6.3.2 – Rekreační doprava), které alespoň prozatím nejsou bezbariérové. Tyto pravidelné linky jezdí pouze ze Sušice přibližně pětkrát denně ve všední den a pouze cca dvakrát denně o víkendu. Modrava mimo letní období tedy není příliš dostupná. Do Sušice je možné jet vlakem nebo autobusem. Vlak z Horažďovic nebo Klatov bývá vhodný pro přepravu cestujících na vozíku pouze jednou nebo dvakrát denně. Do Klatov nebo Horažďovic jezdí více vozů vhodných pro přepravu cestujících na vozíku, zejména pokud se jedná o rychlíky. (Idos, 2015) Dopravní dostupnost na Modravu proto není pro vozíčkáře zcela jednoduchá.

Přímo na Modravě se nacházejí dvě parkoviště, jedno parkoviště je na Filipově Huti. U hradlového mostu se nachází parkoviště s 10 parkovacími místy. Další malé parkoviště je také na Rokytě. Dále je prostorné parkoviště na Antýglu. Ceny jednotlivých parkovišť se mírně liší: například na Modravě je placené parkoviště s parkovacím automatem, pro automobily za 20 Kč/1 hod., 70 Kč/1 den a autobusy 150 Kč/ 1 hod., 200 Kč/2 hod., 250 Kč/1 den. Na Antýglu není možnost lístku pro osobní automobil na jednu hodinu, ale minimálně na dvě hodiny, které stojí 40 Kč, celý den 70 Kč. Autobus 60 Kč/1 hod., 120 Kč/2 hod., 180 Kč/1 den. Na Modravě je parkovné sice dražší (pro autobusy), ale část z těchto peněz je určena na úpravu běžkařských tras.

Není zde vyznačeno mnoho míst na parkování pro tělesně handicapované. Pokud jsou tělesně handicapovaní ubytováni, jsou zde parkovací místa přímo před ubytovacími zařízeními. Zde většinou není potřeba mít místa označena jako rezervé pro handicapované, protože jsou místa většinou prostorná a všechna jsou od ubytovacího zařízení ve stejné vzdálenosti. Ale například hotel Mádr má před budovou vyhrazena dvě místa pro handicapované hosty hotelu. Na veřejných parkovištích, která nepatří k žádnému zařízení, však nejsou vyznačena místa pro vozíčkáře. Pokud je na Modravě chodník, tak je v místě přechodu pro chodce nebo na konci chodníku snížený obrubník pro pohodlný sjezd/nájezd vozíku nebo kočárku.

Obchodní a obslužní vybavenost

Nejbližší cykloservis se nachází na Kvildě, možnost zapůjčení kol je v penzionu Modrava. Na Kvildě se také nachází ski servis (spolu s prodejem vosků, parafínů, čepic, rukavic,...). Nejbližší lékárna a lékařská pohotovost se nachází v Sušici, Vimperku nebo Kašperských Horách, všechna města jsou vzdálena 24–30 km. Nejbližší bankomat se nachází před vchodem do infocentra na Modravě. Nejbližší pošta se nachází na Srní a na Kvildě, pohledy nebo dopisy je však možno vhodit do poštovní schránky i na Modravě (celkem jsou dvě schránky na Modravě a jedna ve Filipově Huti). Nejbližší čerpací stanice je v Srní (další opět Sušice, Vimperk, Kašperské Hory). Na Modravě se nachází malý obchod se základními potravinami a drogistickým zbožím, v sezóně je zde otevřeno od 8 do 17 hodin. Mimo sezonu nutno ověřit otevírací dobu (za mimosezonu se zde považuje duben, říjen, listopad a první polovina prosince). Obchod má bezbariérový vstup, mezi některými regály je ale málo místa na průchod nebo projetí vozíku. Další nejbližší potraviny s drogistickým zbožím se nachází na Kvildě a v Srní. (Modrava – Infocentrum)

7 Zhodnocení současné situace

Z analýzy informací z webových stránek a analýzy osobním pozorováním s rozhovorem můžeme vidět, že největší bariérou v cestování osob po Modravě a okolí je bariéra informační. Informace chybí o bezbariérových přístupech, bezbariérovém ubytování a stravování, informace chybí dále také o bezbariérových toaletách nebo parkovištích, atp. Informace chybí nejen ve vztahu hotel/restaurace – zákazník, ale také ve vztahu hotel/restaurace – informační centrum. Takže nejen že se handicapovaní nemohou informovat na internetu, ale nedostanou odpovídající informace ani v infocentru. Špatná informovanost se týká také turistických tras kolem Modravy vhodných pro vozíčkáře. V okolí Modravy je několik tras, které jsou oficiálně uvedeny jako bezbariérové, ale dle osobního průzkumu okolí je zde více vhodných tras, které však nejsou nikde uvedeny (více o těchto trasách v kapitole č. 8).

Dostupnost veřejné dopravy do této destinace není příznivá, nejlepší dostupnost je automobilem. Místa pro vozíčkáře na parkovišti ovšem nejsou vyznačena. Na druhou stranu pro osoby se sníženou mobilitou existuje alespoň projekt Dostupná Šumava. Dojezd záchranných služeb je zde naopak rychlý, což přidává na kvalitě a bezpečnosti této destinace.

Velmi kladně je hodnocen přístup personálu hotelů a stravovacích zařízení, lidé v navštívených subjektech byli velmi příjemní, ochotní a nápomocní. Dále je kladně hodnocena informační tabule před infocentrem na Modravě, na které můžeme vidět, jaké budovy jsou fyzicky přístupné (viz příloha C) a také snížené chodníky na přechodech pro chodce v obci Modrava.

Podle starosty Modravy návštěvnost Modravy trvale klesá. Přes týden před hotely stojí pouze několik aut. Navíc klasických turistů ubývá a místo nich převažují cykloturisté. Proto na Modravě vznikla trasa podél Filipohuťského potoka, která je určena pouze pro pěší, tímto způsobem se obec snaží přilákat více turistů. (Dvořák, 2012) S ohledem na velikost cílové skupiny jak tělesně postižených, tak jinak znevýhodněných osob, pro které jsou určeny bezbariérové trasy (ať staří lidé, dočasně zranění nebo rodiče s kočárky), by mohlo zlepšení bezbariérových opatření zmírnit úbytek turistů.

8 Návrhy na zlepšení cestovního ruchu tělesně postižených na Modravě

8.1 Informovanost

Provedená analýza informací z webových stránek ubytovacích a stravovacích zařízení ukázala nedostatky v uvádění informací, pro vozíčkáře se zde vyskytuje informační bariéra. Na webových stránkách těchto zařízení nebyly informace o bezbariérovém přístupu a poskytování služeb vozíčkářům. Při osobním dotazování však bylo zjištěno, že 4 ze 7 hotelů/pensionů měly bezbariérový pokoj.

V době, kdy si množství turistů vybírá destinaci dovolené na internetu, je žádoucí, aby hotely a pensiony na své webové stránky umístily informaci, zda poskytují nebo neposkytují bezbariérové ubytování nebo stravování. Pro tělesně postižené je důležité znát co nejvíce informací, pokud vozíčkář potřebné informace nezíská, vybere si jinou destinaci. I informace „*bohužel neposkytujeme bezbariérové ubytování*“ může být pro některé turisty cenná a ušetří čas při hledání vhodného ubytování/vhodné destinace. Je vhodné, aby zařízení, která mají možnost bezbariérového ubytování, umístila fotografie bezbariérových pokojů včetně sociálního zařízení, chodeb, vstupu do hotelu a doplnila tyto fotografie přesným popisem pokoje (sprchový kout/vana, madla na toaletě, výška umyvadla, apod.) a informací o počtu těchto pokojů. V případě stravovacího zařízení informace o vstupu do tohoto zařízení a o toaletách.

Tyto informace je nutné uvádět nejen na stránkách hotelů, ale také na oficiálních webových stránkách Modravy. Na těchto webových stránkách je vhodné umístit záložku Modrava bez bariér, kde se budou vyskytovat všechny potřebné informace, odkaz na tyto stránky je dále příhodné vložit na oficiální stránky Šumavy. V záložce Modrava bez bariér se budou vyskytovat informace o přístupných ubytovacích a stravovacích zařízeních, o přístupných trasách, ale i o bezbariérových toaletách, dále také informace o možnosti dopravy, apod.

8.2 Stezky

Na již existujících oficiálních stezkách pro vozíčkáře je nutné doplnit mobilní toalety vhodné i pro osoby na vozíku, a to konkrétně na trase Povydrří (Antýgl – Čeňkova pila) doprostřed a na konec trasy. Také je nutné doplnit tuto toaletu i do obce Modrava, kde infocentrum má bezbariérový přístup, ale nejsou zde bezbariérové toalety.

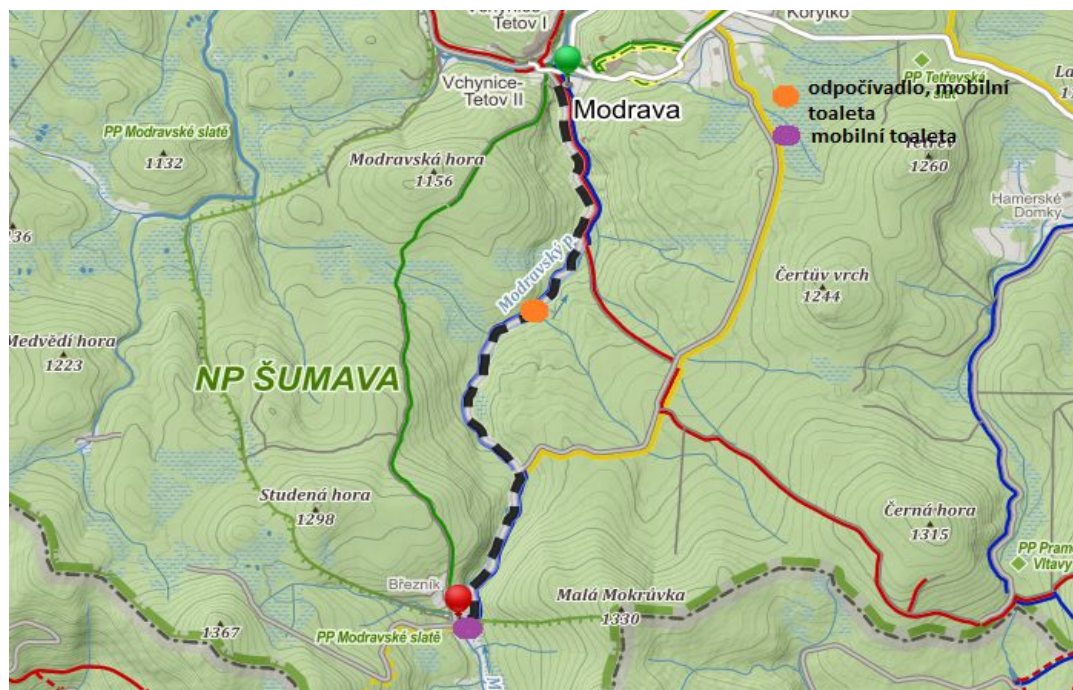
Kromě již oficiálních stezek jsou pro handicapované příhodné následující trasy: Modrava – Březník (rozcestí pod Březníkem), Modrava – Javoří pila. Je nutné, aby i všechny ostatní

trasy v okolí Modravy byly popsány, zda jsou vhodné nebo nevhodné, vhodné pouze s doprovodem, jaký je povrch trasy, apod. Některé trasy se považují za nevhodné z důvodu, že se v jejich průběhu vyskytuje velké stoupání nebo jsou na nezpevněném povrchu, ale to, že například první kilometr trasy je po rovné asfaltové cestě, nikde uvedeno není. Někteří lidé nepotřebují mít konkrétní cíl trasy, ale stačí jim například jen krátká pomalá procházka/projížďka krásnou přírodou. Z tohoto důvodu je vhodné popsat všechny trasy. Tyto trasy je nutno popsat také v záložce Modrava bez bariér.

Trasa Modrava – Březník (rozcestí pod Březníkem)

Trasa je dlouhá tam i zpět přibližně 14,2 km a povrch stezky tvoří asfalt. Trasa vede podél Modravského potoka a je nenáročná, je vhodná pro pěší, rodiče s kočárky, vozíky, ale i cykloturisty, v zimě se zde upravuje i běžkařská trasa. Uprostřed trasy, mezi rozcestími Na Ztraceném a Modravský most, je potřebné vybudovat odpočívadlo s lavičkami na odpočinutí, místem pro vozíček na odpočinutí a mobilní toalety pro handicapované. Další místo s mobilní toaletou pro handicapované je zapotřebí umístit na Březníku (rozcestí pod Březníkem, poněvadž z rozcestí na Březník následuje již stoupání).

Obr. č. 4: Trasa Modrava – Březník

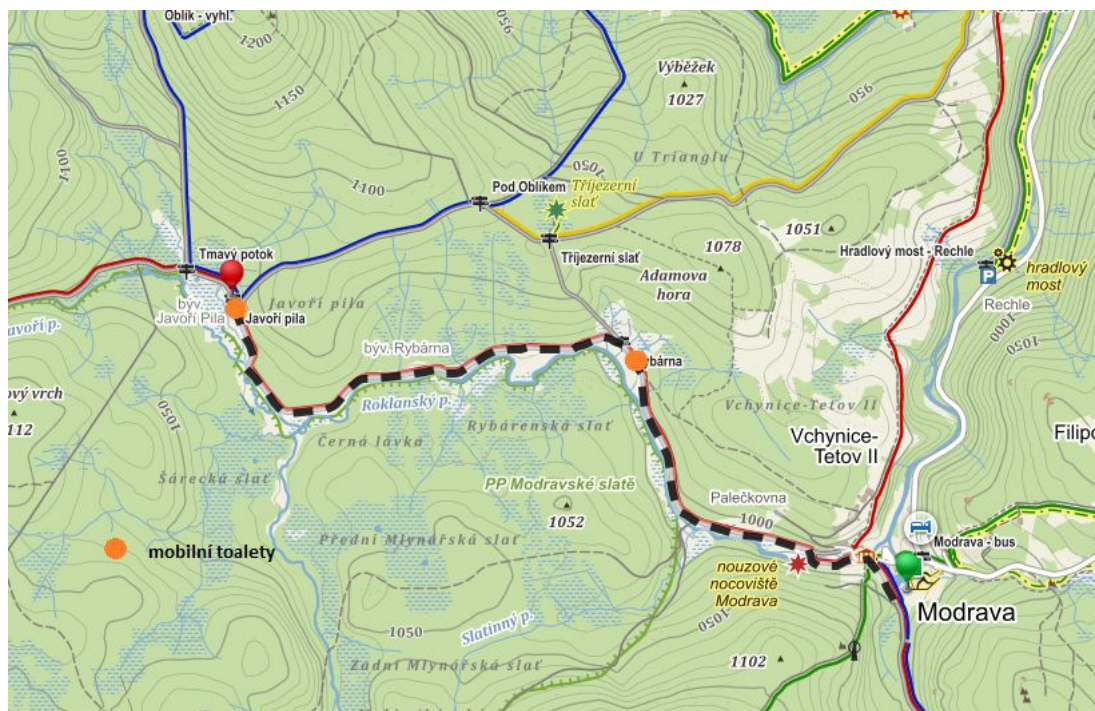

Zdroj: Mapy.cz, vlastní zpracování, 2015

Trasa Modrava – Javoří pila

Trasa je tam i zpět dlouhá 5,5 km, povrch trasy je tvořen asfaltem. Trasa vede podél Roklanského potoka a je nenáročná, trasu mohou využít pěší turisté i cykloturisté, trasa je svojí nenáročností vhodná pro tělesně postižené, rodiče s kočárky nebo starší osoby. Mobilní toalety pro handicapované je žádoucí umístit na rozcestí Rybárna a Javoří pila.

Obr. č. 5: Trasa Modrava – Javoří pila

Zdroj: Mapy.cz, vlastní zpracování, 2015

Celkem je žádoucí umístit minimálně 6 mobilních toalet pro handicapované, toalety je vhodné pořídit od společnosti Johnny servis, která pronajímá toalety v rámci celého Národního parku Šumava. Kontaktováním dané společnosti bylo zjištěno, že pronájem jedné mobilní toalety pro handicapované včetně servisu jednou týdně stojí 968Kč/týden. Cena je stanovena včetně dopravy a servisu.

Cena za týdenní pronájem jedné toalety včetně DPH = 968 Kč

Cena za týdenní pronájem 6 toalet včetně DPH = 5.808 Kč

Cena za pronájem 5 toalet včetně DPH od dubna do října (cca 29 týdnů) = **168.432 Kč**

Tato cena je pouze orientační a přibližná. Ve skutečnosti je vhodné toalety lépe přizpůsobit přírodě (například ohradit dřevem), aby se nenarušil ráz krajiny.

Financování toalet nebo jeho zprostředkování (například dotace z Evropské unie) je v kompetenci Správy NP a CHKO Šumava, protože umožnění cestování osobám na vozíku je vizitkou pro celou Šumavu a mělo by takových míst přibývat na celém území Šumavy.

8.3 Půjčování elektroskútrů

Dalším z návrhů je půjčování elektroskútrů. Elektroskútry se již na Šumavě půjčují v rámci programu Na skútru po Šumavě (zmíněný v kapitole č. 5.2), lidé jsou zde však závislí na trasách a termínech a jezdí s průvodcem. Je pravděpodobné, že někteří lidé si chtějí vyjet na výlet bez průvodce, pouze v páru nebo skupině, a nechtějí být závislí na určitém termínu. Nebo pokud je postižený jeden člen rodiny, mohla by jet na výlet celá rodina, někdo na skútru, někdo na kole. Proto je příhodné pořídit elektroskútry na samostatný pronájem bez průvodce. Pro začátek je vhodné pořídit čtyři elektroskútry (2 typy) a v případě většího zájmu počet elektroskútrů navyšovat, skútry jsou vhodné z důvodu větší šetrnosti k přírodě nacházející se v I. zóně Národního parku. Elektroskútry jsou příhodné především pro tělesně postižené, důchodce nebo dočasně zraněné osoby. Skútry je vhodné půjčovat v infocentru, u kterého také proběhne rychlé zaškolení. Elektroskútry se budou předem rezervovat na webových stránkách (v již zmíněné záložce Modrava bez bariér), a to na jakýkoliv den bez omezení (jediné možné omezení je obsazenost). Uživatelé tohoto skútru při půjčování dostanou kartu s telefonním číslem, na které mohou zavolat v případě, že by se cokoliv pokazilo, protože u sebe nebudou mít průvodce, který by problém vyřešil. Dále uživatelé v infocentru dostanou brožurku, na které bude seznam a mapa tras, kam se mohou dostat na elektroskútru (zpevněné asfaltové trasy). Trasy budou samozřejmě popsány i na webových stránkách.

Jeden z největších dovozců kompenzačních pomůcek pro seniory a tělesně postižené na českém trhu, společnost DMA Praha, nabízí například elektrický skútr HS-898 Cadiz 2 a HS-28 Elite. (DMA Kompenzační pomůcky – katalog)

Cena 1 skútru HS-898 Cadiz = 65.000 Kč

Cena 2 skútrů HS-898 Cadiz = 130.000 Kč

Cena 1 skútru HS-928 Elite = 85.000 Kč

Cena 2 skútrů HS-928 Elite = 170.000 Kč

Cena celkem = **300.000 Kč**

Také financování elektroskútrů je v kompetenci Správy NP a CHKO Šumava.

8.4 Doprava

Přes letní sezonu jezdí na Modravu a okolí Zelené autobusy a jsou tímto posílené spoje, ovšem mimo sezónu je cesta časově náročná a spojů je málo. Z tohoto důvodu je příhodné na webové stránky Modravy umístit objednávku mikrobuse, stanovit konkrétní místo odjezdu, čas odjezdu a cenové zvýhodnění pro skupiny, pro cestu do Modravy i z Modravy. Jako místo odjezdu/příjezdu je vhodné zvolit město Sušice, do kterého vede vlakové a autobusové spojení ze směrů Klatovy a Horažďovice. S ohledem na dobu příjezdu těchto spojů do Sušice se jeví příhodně čas odjezdu na Modravu v 8:30 hodin. Informaci je vhodné dále zveřejnit na webových stránkách národního parku a na jednotlivých místech umístěných na trase Sušice – Modrava.

Pro osoby, kterým by nevyhovoval určený čas odjezdu, je vhodné na webových stránkách Modravy a celé Šumavy vytvořit veřejnou diskuzi, ve které by se lidé mohli domluvit na jiný čas či místo odjezdu. Poté by na webových stránkách byla možnost objednat autobus nebo minibus, který by v domluvený čas rozvezl lidi do požadovaných cílových míst (umístěných na trase směrem na Modravu), na cenu autobusu/minibusu by se lidé složili.

V záložce Modrava bez bariér je dále vhodné uvést informace o tom, zda lze objednat autobus pro více vozíčkářů nebo zda lze zařídit dopravu pouze pro vozíčkáře s asistentem, apod., a kontakty na možné dopravní společnosti poskytující tyto služby.

Na veřejném parkovišti by bylo vhodné vyznačit parkovací místa pro vozíčkáře, alespoň dvě.

8.5 Sportovní akce pro vozíčkáře

Dalším návrhem je uspořádání akce Den na vozíčku, která bude probíhat jako pochody. Na začátku trasy (například u informačního centra na Modravě) vozíčkáři po zaplacení startovního dostanou kartu, na kterou budou sbírat razítka na jednotlivých stanovištích na trase (například na navržené trase na Březník). U Březníku by všechny čekalo občerstvení. Po návratu zpět na začátek trasy účastníci dostanou odměnu v podobě malého dárku nebo pamětního listu. Po té už bude mít každý svůj program, například občerstvení v místních restauracích nebo popřípadě ubytování v některém z ubytovacích zařízení. Akce se bude konat jeden den o víkendu, v mimosezóně, a sejdou se zde vozíčkáři různého věku i pohlaví spolu s doprovodem. Akce je navržena především pro tělesně postižené, ale bude se moc zúčastnit každý, kdo bude mít zájem. Velké parkoviště je potřebné rezervovat výhradně pro osoby tělesně postižené. Je nutné zajistit dopravu i jiným způsobem (například speciálními

mikrobusy nebo autobusy, apod.). Mimo jiné událost pomůže tělesně postiženým najít nové přátele, se kterými mohou sdílet své zážitky a zkušenosti. Díky účasti i ostatních osob, které nejsou umístěny na vozíčku, by toto shledání pomohlo tělesně postiženým se zařazením do společnosti. Tato akce by vytvořila povědomí o bezbariérové Modravě.

8.6 Propagace návrhů

Přístupnost cestovního ruchu pro handicapované je vhodné propagovat, aby se o této přístupnosti handicapovaní dozvěděli. Vhodným způsobem propagace by byl článek o bezbariérové Modravě zveřejněný v časopisech Vozíčkář a Vozka a na internetových stránkách těchto časopisů. Dále je příhodné poslat propagační materiály do domů s pečovatelskou službou, do rehabilitačních ústavů a do různých organizací, jako například Vozíčkáři Plzeňska nebo velmi známé centrum Paraple. Důležitá je již zmíněná dostupnost informací na samotných stránkách Modravy. Pro mladé rodiny s dětmi nebo seniory s vnoučaty je vhodným způsobem propagace například článek na portálu kudyznudy.cz. Kudy z nudy je projekt České centrály cestovního ruchu, jehož cílem je podpora domácího cestovního ruchu a je to jeden z hlavních nástrojů, kterým centrála zdarma pomáhá podnikatelům v propagaci. Mladší generace ocení informace na facebookové stránce Modravy.

Je vhodné, aby články byly psány pracovníky informačního centra Modrava ve spolupráci s podnikatelskými subjekty Modravy a obecním úřadem. Také ve spolupráci s celou Šumavou z důvodu snahy o jednotnou propagaci marketingové značky Šumava. Je vhodné, aby na aktivitu určitou částkou přispěla Správa NP a CHKO Šumava z důvodu propagace celé Šumavy, zbytek peněz doplatí obec Modrava.

Závěr

Cílem práce bylo analyzovat možnosti cestovního ruchu na Modravě na Šumavě pro tělesně postižené osoby a zpracovat návrhy na zlepšení situace v této oblasti. Modrava byla hodnocena z pohledu pozorovatele, přičemž byly použity jak zdroje sekundární, tak zdroje primární.

Z analýzy bylo zjištěno, že v rámci cestovního ruchu tělesně postižených osob má Modrava nedostatky, ale i kladně hodnocené skutečnosti. Na Modravě je příjemný ochotný personál, který by handicapovaným lidem rád pomohl. Ohled na handicapované je také brán v rámci chodníků se sníženým obrubníkem na přechodech pro chodce. Na Modravě se také nacházejí bezbariérová ubytovací nebo stravovací zařízení, velkým nedostatkem ovšem zůstává informační bariéra. Tato bariéra se netýká pouze ubytovacích a stravovacích zařízení, ale také například turistických tras. Existuje sice oficiální brožura Šumava pro všechny, kde je popsáno 8 tras pro vozíčkáře, ale o jiných možných trasách informace chybí.

Práce uvádí návrhy na zlepšení a odstranění zjištěných nedostatků. První návrh se týká zlepšení informovanosti o možnosti ubytování, stravování a trávení volného času pro tělesně postižené, návrh je zaměřený na zlepšení poskytování informací na webových stránkách. Druhým návrhem je popsání dvou dalších bezbariérových tras, v rámci kterých je také další umístění mobilních toalet pro handicapované. Ve třetím návrhu se jedná o zlepšení dopravní dostupnosti na Modravě a v její blízkosti. Čtvrtým návrhem je uspořádání sportovní akce pro vozíčkáře, která by zvýšila povědomí o bezbariérových možnostech na Modravě. Poslední návrh je zaměřen na propagaci Modravy jako bezbariérové destinace v případě, že budou realizovány předchozí návrhy.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Počet zdravotně postižených podle typu postižení a věku	12
Tab. č. 2: Příčiny tělesného postižení	13

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Počet bezbariérových spojů Českých drah.....	19
Obr. č. 2: Ukázka z knihy Šumava pro všechny – průvodce pro turisty se zrakovým postižením.....	28
Obr. č. 3: Stávající podoba NP Šumava	30
Obr. č. 4: Trasa Modrava – Březník.....	46
Obr. č. 5: Trasa Modrava – Javoří pila.....	47

Seznam použitých zkratk

CA	cestovní agentura
CK	cestovní kancelář
ČD	České dráhy
ČSAD	Československá státní automobilová doprava
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
EDEN	European Destinations of Excellence (Evropské turistické destinace nejvyšší kvality)
CHKO	chráněná krajinná oblast
IS	informační středisko
NP	národní park
OSN	Organizace spojených národů
SLČR	Svaz lyžařů České republiky
WC	toaleta, záchod
WiFi	bezdrátové připojení k internetu
ZTP	průkaz pro osoby zvlášť těžce postižené
ZTPP	průkaz pro osoby zvlášť těžce postižené s průvodcem

Seznam použitých zdrojů

Legislativa:

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Stavební zákon č. 183/2006 Sb., vyhláška č. 398/2009 Sb. o obecných požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

Charta práv tělesně postižených

Vyhláška 395/1992 Sb. Ministerstva životního prostředí

Nařízení Vlády ČR 163/1991 Sb. ze dne 20. března 1991, kterým se zřizuje Národní park Šumava a stanoví podmínky jeho ochrany

Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (10/2010 Sb. m. s.)

Další zdroje:

Ač sedíme, neposedíme. *Neposedíme*. [online]. Klára a Roman Folvarských, ©2009 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.neposedime.cz/index.php/uvod/o-nas/60-uvod-ac-sedime-neposedime>

Akce s Ligou. *Liga vozíčkářů*. [online]. Ligavozíčkářů, ©2012 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.ligavozic.cz/volny-cas/akce-s-ligou>

Aktuality. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, 09.09.2011 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/1444/8670/clanek/sumava-je-bezpecna-uz-tretim-rokem/>

Aktuality. *Šumavago*. [online]. GO Česká republika, 2012 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavago.cz/aktuality/cz::novinka:3022>

Aktuálně ze Dřeváku. *Modrava: infocentrum*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.ncd.sumavanet.cz/drevak/>

Antýgl. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=131&burl=&pt=RE>

Athena na cestách – katalogové listy. *Přístupné prostředí*. [online]. 2010 [cit. 11.02.2015]. Dostupné z: http://cd-athena.netnews.cz/doc/Katalogove_listy.pdf

Athena na cestách. *Přístupný cestovní ruch v kostce*. [online]. 2010 [cit. 11.02.2015]. Dostupné z: http://www.czp-msk.cz/pdf/uzitecne/ATHENA_PRIRUCKA_KOMPLET.pdf

Binertova pila. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=3252&burl=>

Březník. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=119&burl>

BUHALIS, Dimitrios., DARCY, Simon. *Accessible Tourism: Concepts and Issues*. Bristol, UK: Channel View Publications, 2011, 350 s., ISBN 978-1-84541-161-9.

Co to je EDEN?. *EDEN: European Destinations of Excellence*. [online]. EDEN. Poslední změna 13.09.2014 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/eden/what-is-eden/index_cs.htm

Časopis Vozíčkář. *Liga vozíčkářů*. [online]. Ligavozíčkářů, ©2012 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.ligavozic.cz/volny-cas/casopis-vozickar>

Černá hora. *Modrava: turistika*. (1315 m n.m.) – vyhlídková plošina [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=9046&burl=&pt=RE>

Český statistický úřad. *Výsledky výběrového šetření zdravotně postižených za rok 2007*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2008 [cit. 11.02.2015]. Dostupné z: http://www.nrzp.cz/dokumenty/Vybrane_statisticke_udaje_OZP_2007.pdf

Dostupná Šumava 2014. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, ©2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/1201/sekce/dostupna-sumava-2014/>

DVOŘÁK, Jan. Modrava je bez turistů, starosta Schubert se je snaží nalákat zpět na novou trasu. In: *Region pod lupou: S námi vám nic novéče...* [online]. 10.07.2012 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.regionpodlupou.cz/326-modrava-je-bez-turistu-starosta-schubert-se-je-snazi-nalakat-zpet-na-novou-trasu.xhtml>

DVOŘÁKOVÁ, Lenka., ŠTEMBERK, Josef. *Šumava pro všechny*. Správa NP a CHKO Šumava, 2013

FILIPIOVÁ, Daniela. *Projektujeme bez bariér*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002, 104 s., ISBN 80-86552-18-7.

FRIČOVÁ, Michaela. Průzkum spokojenosti má zlepšit podmínky pro vozíčkáře. In: *Železničář*. [online]. 08.11.2012 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z:

[https://zeleznicar.cd.cz/zeleznicar/zpravodajstvi/pruzkum-spokojenosti-ma-zlepsit-podminky-pro-vozickare/-1175/20,0,/,/](https://zeleznicar.cd.cz/zeleznicar/zpravodajstvi/pruzkum-spokojenosti-ma-zlepsit-podminky-pro-vozickare/-1175/20,0,/)

HÁJKOVÁ, Vanda a kol. *Školení a vzdělání v cestovním ruchu: Specifika pro handicapované klienty služeb cestovního ruchu*. [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006 [cit. 17.02.2015]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/dec21386-b551-48e4-bbad-113ab984a35e/GetFile10.pdf>

Historie, současnost. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=3251&burl=&pt=HS>

Hradlový most – Rechle. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=3253&burl>

Idos: jízdní řády. [online]. Praha: Ministerstvo dopravy, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z <http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/spojeni/>

INDROVÁ, Jarmila., JAROLÍMKOVÁ, Liběna., KIRÁĽOVÁ, Alžbeta., MLEJNKOVÁ, Lena., PETRŮ, Zdenka., ŠTĚPANOVSÁ, Radka. *Cestovní ruch pro všechny*. Praha: MMR, 2008, 88 s., ISBN 978-80-7399-407-05

Infocentrum. *Modrava: infocentrum*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/icmodrava/>

Informace. *Kolečka na cestách*. [online]. 2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://koleckanacestach.cz/informace>

IS Rokyta. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, ©2015 [cit. 18.03.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/1101/sekce/is-rokyta/>

JANOŮŠ, Václav. Březník zůstane v zimě zavřený, z honosné restaurace se stane bufet. In: *iDNES*. [online]. 12.12.2014 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: http://budejovice.idnes.cz/breznik-bude-zavreny-a-bude-stat-dalsi-miliony-f48-/budejovice-zpravy.aspx?c=A141212_171647_budejovice-zpravy_jkr

JANOUT, František. Projekt Bezpečná Šumava se představil ve Slunečné u Prášil. In: ŠumavaNet.CZ. [online]. ©2012 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/fr.asp?tab=snet&id=9899&burl=E>

JANOUD, František. Zelená projektu Šumava pro všechny. In: ŠumavaNet.CZ. [online]. ©2012 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/fr.asp?tab=snet&id=10766&burl=Jedemetaky.cz>. [online]. Jedemetaky.cz, 2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.jedemetaky.cz/>

JESENSKÝ, Ján. *Základy komprehenzivní speciální pedagogiky*. Hrace Králové: Gaudeamus, 2000, 275 s., ISBN 80-7041-196-1.

JESENSKÝ, Ján. Referenční pole kvalit života zdravotně postižených a programy jejich systematické podpory. In: JESENSKÝ, Ján. *Zdravotně postižení – programy pro 21. století*. Hrace Králové: Gaudeamus, 2003, 275 s., ISBN 80-7041-234-8.

Katalog. *DMA: Kompenzační pomůcky*. [online]. Praha: DMA, 2015 [cit. 18.03.2015]. Dostupné z: <http://www.dmapraha.cz/katalog/elektricke-skutry/>

KIRÁLOVÁ, Alžbeta. *Marketing: destinace cestovního ruchu*. 1. vydání, Praha: Ekopress, 2003, 173 s., ISBN 80-86119-56-4.

Klostermannova chata. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=120&burl>

Lyžařská škola. *SKI KLUB SUŠICE*. [online]. SKI KLUB SUŠICE, 11.11.2014 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.skiclubsusice.cz/index.php?id=lyzarska-skola>

Lyžování. *CZeCOT*. [online]. CZeCOT, ©2015. Poslední změna 01.03.2012. [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: http://www.czecot.cz/lyzovani/229_modrava

Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Úmluva o právech osob se zdravotním postižením* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. [cit. 11.02.2015]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10774/umluva_CJ_rev.pdf

Na skútru po Šumavě. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, ©2015 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/5767/9384/clanek/>

Nařízení vlády. *NP Šumava*. [online]. [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: http://www.npsumava.cz/gallery/3/971-narizeni163_92.pdf

Naše projekty. *Trianon Čechy*. [online]. Trianon Čechy, ©2008 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: http://www.trianoncechy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=10&lang=cs

NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. 1. vydání, Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2011, 204 s., ISBN 978-80-7357-673-8.

O KIDovi. C.K. KID: *Klub invalidních dobrodruhů*. [online]. C.K. KID, ©2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://ckkid.cz/o-kidovi/>

O nás. *Bezbatour*. [online]. Bezbatour, 2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.bezbatour.cz/node/17>

O nás. *Liga vozíčkářů*. [online]. Ligavozíčkářů, ©2012 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.ligavozic.cz/o-nas/struktura-poslani>

O nás. *Národní rada osob se zdravotním postižením ČR*. [online]. Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, ©2010 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/o-nas/zakladni-informace.html>

O nás. *Svaz tělesně postižených v České republice*. [online]. Svaz tělesně postižených v České republice, ©2014 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.svaztp.cz/onas>

O nás. *Trianon Čechy*. [online]. Trianon Čechy, ©2008 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.trianoncechy.cz/>

PAPATHANASSIS, Alexis. *The Long Tail of Tourism: Holiday Niches and their Impact on Mainstream Tourism*. 1. vydání, Wiesbaden: Gabler Verlag, 2011, 230 s., ISBN 978-3-8349-3062-0.

PÁSKOVÁ, Martina., ZELENKA, Josef. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002, 448 s., ISBN 80-239-0152-4.

PELIKÁN, Miloš. Dálková doprava: na železnici zabodoval RegioJet, na silnici stále mizérie. In: *Vozíčkář*. [online]. 06.02.2014 [cit. 01. 03. 2015]. Dostupné z:

<http://vozickar.com/dalkova-doprava-na-zeleznici-zabodoval-regiojet-na-silnici-stale-mizerie/>

Podnebí. *ŠumavaInfo.cz*. [online]. Klub přátel Šumavy, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavainfo.cz/Podnebi>

Poledník. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, ©2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/1482/sekce/kudy-na-polednik/>

Praguecityline.cz. *Cestujeme bez bariér po Čechách*. [online]. Rozvoj cestovního ruchu, 2015 [cit. 03. 03. 2015] Dostupné z: http://www.praguecityline.cz/wp-content/files/Cestujeme_bez_barier_po_Cechach.pdf

Pramen Vltavy. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=2799&burl=&pt=RE>

Práva tělesně postižených. *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Poslední změna 27.04.2005. [cit. 11.02.2015]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/841>

Pro zákazníky. *Cesty bez bariér*. [online]. Cesty bez bariér, 2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://cestybezbarier.cz/proz.html>

Projekt Šumava bez bariér – základy sociální turistiky v prostoru české a bavorské Šumavy. *Trianon Čechy*. [online]. Trianon Čechy, 20.07.2010 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: http://www.trianoncechy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=10&catid=14&Itemid=10&lang=cs

Projekt: Cestujeme bez bariér na Šumavě/Bayerischer Wald. *Trianon Čechy*. [online]. Trianon Čechy, 08.10.2010 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: http://www.trianoncechy.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=65&catid=14&Itemid=10&lang=cs

Příručka o bezbariérovém cestování. *Národní rada osob se zdravotním postižením ČR*. [online]. Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, 11.01.2011 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/aktualne/43-casopisy-a-publikace/447-prirucka-o-bezbarierovem-cestovani.html>

Slatě. *ŠumavaNet.CZ*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/vopin/slate/slate.htm>

SLOWÍK, Josef. *Komunikace s lidmi s postižením*. 1. vydání, Praha: Portál, 2010, 160 s., ISBN 978-80-7367-691-9.

Služby. *RegioJet*. [online]. STUDENT AGENCY, ©2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.regiojet.cz/sluzby/>

Spolkový dům. *Modrava: obecní úřad*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavanet.cz/sluzbymodrava/spolkovydum.asp>

Stručně o Vozkovi. *Vozka*. [online]. Vozka, ©2015 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.vozka.org/strucne-o-vozkovi/>

STŘÍBRNÁ, Marie. *Podmínky rozvoje cestovního ruchu v chráněných krajinných oblastech a národních parcích*. [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008 [cit. 03.03.2015]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/b65bbc2c-1348-413a-9467-28aa1a884b57/GetFile_5.pdf

ŠumavaRegion.cz: Informační portál Šumavy a Šumavského podhůří. [online]. Josef Šperl, ©2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavaregion.cz/>

Šumavatour. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.sumavatour.cz/sumavatour/>

Tiskové zprávy. *České dráhy*. [online]. České dráhy, 16.12.2014 [cit. 01.03.2015]. Dostupné z: <http://www.cd.cz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/-22549/>

Trasy pro vozičkáře. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, ©2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/1446/sekce/trasy-pro-vozickare/>

TURAY, Štefan. Sociokulturní aspekty zdravotně postižených. In: JESENSKÝ, Ján. *Zdravotně postižení – programy pro 21. století*. Hrace Králové: Gaudeamus, 2003, 275 s., ISBN 80-7041-234-8.

Usnesení z jednání zastupitelstva Obce Modrava. *Modrava*. [online]. 11.11.2013 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: http://www.sumavanet.cz/modrava/ou/user/deska/2013/Usneseni_11.11.2013.pdf

VozejkMap. [online]. 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.vozejkmap.cz/>

VozejkMap. Česká asociace paraplegiků. [online]. ©2010 [23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.czepa.cz/>

Vchynicko-tetovský kanál. *Modrava: turistika*. [online]. ŠumavaNet.CZ, 2015 [23.02.2015]. Dostupné z: <http://sumavanet.cz/modrava/fr.asp?tab=snet&id=130&burl=&pt=HS>

Vyhledávání zájezdů. *CK Čedok*. [online]. CK Čedok, ©2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.cedok.cz/zajezdy/?DestinationID=978>

Vyhledávání zájezdů. *CK TempoTours*. [online]. CK TempoTours, ©2011 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.tempotours.cz/uvod>

Vyhledávání. *Bezbatour*. [online]. Bezbatour, 2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.bezbatour.cz/bezbatour/vyhledavani>

Závod. *Šumavský skimaraton Kooperativy*. [online]. Ski klub Šumava, ©2014 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.skimaraton.cz/page.aspx?01&id=1101&lng=cz>

Zelené autobusy 2014. *NP Šumava*. [online]. Národní park Šumava, ©2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.npsumava.cz/cz/1194/sekce/zelene-autobusy-2014/>

Zprávy. *Parlamentní listy*. [online]. Parlamentní listy, 08.01.2015 [cit. 23.02.2015]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Modrava-ma-nove-vyjezdove-stanoviste-ZZS-Plzenskeho-kraje-353330>

Seznam příloh

Příloha A: Přehled ubytovacích zařízení na Modravě a v blízkém okolí a možnost jejich bezbariérovosti

Příloha B: Rozhovory s dotazovanými subjekty

Příloha C: Informační tabule před infocentrem na Modravě

Příloha D: Turistické trasy a cyklotrasy

Příloha E: Běžkařské trasy

Příloha A: Přehled ubytovacích zařízení na Modravě a v blízkém okolí a možnost jejich bezbariérovosti

Kategorie ubytovacího zařízení	Ubytovací zařízení	Možnost bezbariérového ubytování
Hotel	Hotel Modrava, Modrava	NE
	Hotel Mádr, Modrava	NE
	Hotel Klostermannova chata, Modrava	NE
Pension	Modrý penzion, Modrava	NE
	Penzion Arnika, Modrava	NE
	Penzion Pupík, Modrava	NE
	Penzion Modrava, Modrava	NE
	Pension Hájenka, Filipova Huť (květen 2015, nový)	NE
	Penzion Zlatá Stezka, Modrava	NE
	Pension Korýtko, Filipova Huť	NE
Ubytování v soukromí	Ateliér Filipova Huť, Filipova Huť	NE
	Apartmány Babský Ranč, Filipova Huť	NE
	Chalupa Na Vyhlídce, Filipova Huť	NE
	Pivovar Modrava, Modrava	NE
	Apartmány Modrava, Filipova huť	NE
	Apartmány Na Kobylce, Filipova Huť	NE
Turistické ubytovny	Turistická ubytovna Fram, Filipova Huť	NE
	Dřevák, Modrava	NE
Autocamping	Autocamping a ubytování Antýgl	NE

Zdroj: Vlastní zpracování, 2015

Příloha B: Rozhovory s dotazovanými subjekty

Informační centrum (zaměstnankyně infocentra)

- Dobrý den, chtěla bych se zeptat, jestli jsou na Modravě nějaké bezbariérové možnosti ubytování?

IC: Dobrý den, nedávno se mi tady taky někdo ptal, žádné pokoje jsem nenašla.

- A máte někde na Modravě alespoň bezbariérové stravování nebo trasy pro vozíčkáře?

IC: Ano, zde vám dám brožurku s trasami po celé Šumavě. Stravováním si nejsem jistá, ale mohla byste se zeptat v hotelu Modrava, tam mi to možná přijde vhodné.

Pivovar Lyer (penzion Modrava, penzion Pupík) (obsluha v pivovarské hospodě, která se přeptávala vedoucí provozu)

- Dobrý den, chtěla bych se zeptat, zda zde máte možnost bezbariérového ubytování nebo stravování? Známa má syna na vozíčku, se kterým cestuje po horách a chtěla by se s ním sem podívat a na internetu nic nenašla.

PL: Dobrý den, u nás v pivovaru nejsou bezbariérové pokoje, možnost přístupu do pivovarské hospody by byl možný zezadu budovy. Dále vlastníme penzion Modrava a penzion Pupík, ve kterém by bezbariérové ubytování bylo možné. Pro více informací raději zavolejte panu Lyerovi, zde máte vizitku.

- Děkuji, nashledanou.

PL: Také děkujeme, přeji pěkný den.

Modrý penzion (paní prodavačka v obchodě, která je zároveň správce penzionu)

- Dobrý den, mohla bych se zeptat, kdo má zde na starost ubytování v Modrém penzionu?

MP: Dobrý den, já mám na starost Modrý penzion, co potřebujete?

- Chtěla bych se zeptat, zda zde máte možnost bezbariérového ubytování nebo stravování? Známa má syna na vozíčku, se kterým cestuje po horách a chtěla by se s ním sem podívat a na internetu nic nenašla.

MP: Dobrý den, ano, máme jeden bezbariérový pokoj, zde máte vizitku.

- A máte v tom pokoji také bezbariérovou koupelnu se záchodem?

MP: Ano, máme.

- Děkuji, nashledanou.

MP: Nashledanou

Hotel Mádr (Petr Větrovský, společník s vkladem od 30. září 2014 a člen statutárního orgánu)

- Dobrý den, chtěla bych se zeptat, zda zde máte možnost bezbariérového ubytování nebo stravování? Známa má syna na vozíčku, se kterým cestuje po horách a chtěla by se s ním sem podívat a na internetu nic nenašla.

HM: Dobrý den, bylo by to možné, v přízemí se nachází bezbariérový pokoj, ale problémem jsou schody do hotelu, které jsou strmé a dlouhé. Máme zde ale dostatek mužského personálu a v takovém případě by nebyl problém vozík vynášet a snášet ze schodů.

- A máte v tom pokoji také bezbariérovou koupelnu se záchodem?

HM: Ano, máme. Předávám vám svoji osobní vizitku přímo na domluvu se mnou při objednávce pokoje a bližších informacích. Do restaurace zde máme bezbariérový přístup, to by problém nebyl.

- Děkuji moc. Nashledanou.

HM: Nemáte za co. Nashledanou.

Klostermannova chata (obsluha v restauraci)

- Dobrý den, chtěla bych se zeptat, zda zde máte možnost bezbariérového ubytování nebo stravování? Známa má syna na vozíčku, se kterým cestuje po horách a chtěla by se s ním sem podívat a na internetu nic nenašla.

KCH: Dobrý den, máme zde jeden bezbariérový pokoj, do patra, kde se pokoj nachází, se dá dostat výtahem.

- A máte v tom pokoji také bezbariérovou koupelnu se záchodem?

KCH: Ano, máme.

- Děkuji, nashlednou.

KCH: Nashledanou.

Hotel Modrava

- Dobrý den, chtěla bych se zeptat, zda zde máte možnost bezbariérového ubytování nebo stravování? Známa má syna na vozíčku, se kterým cestuje po horách a chtěla by se s ním sem podívat a na internetu nic nenašla.

HMo: Dobrý den, bohužel nemáme možnost bezbariérového ubytování, ale restaurace zde má bezbariérový přístup.

- Děkuji. Nashledanou.

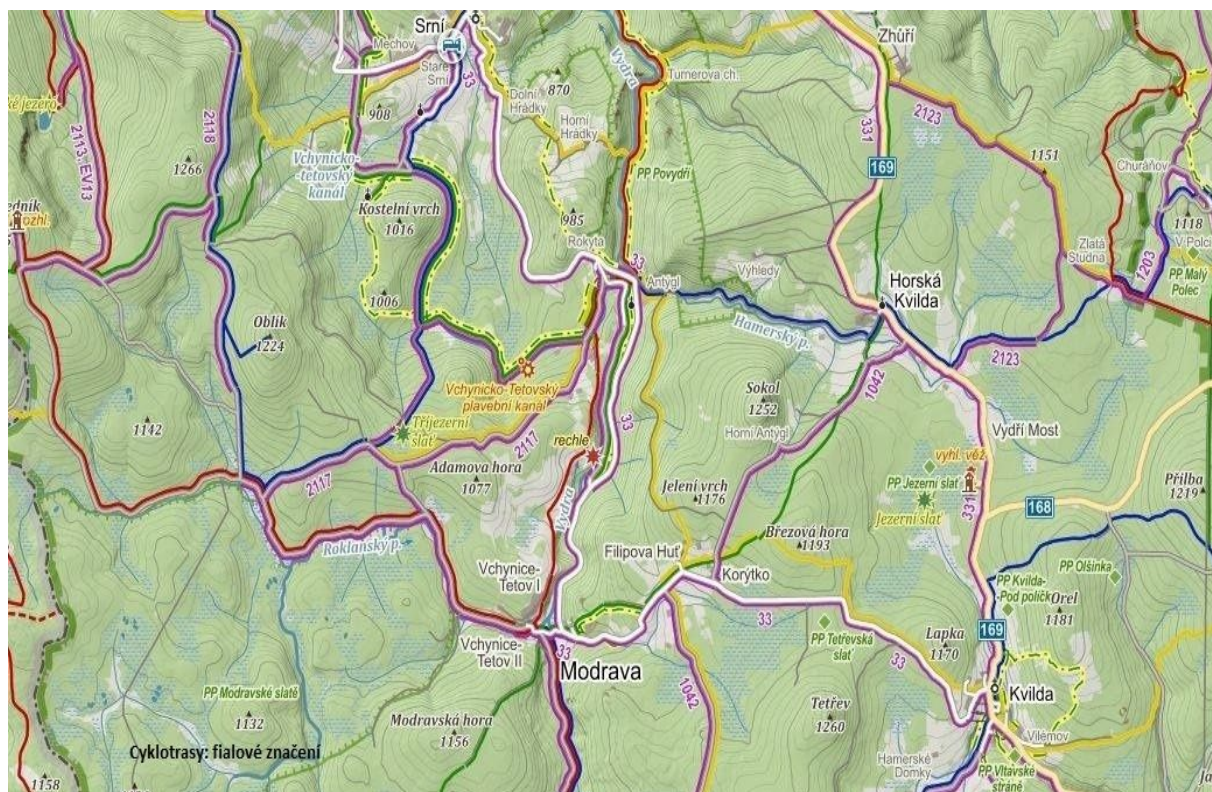
HMo: Nashledanou

Příloha C: Informační tabule před infocentrem na Modravě

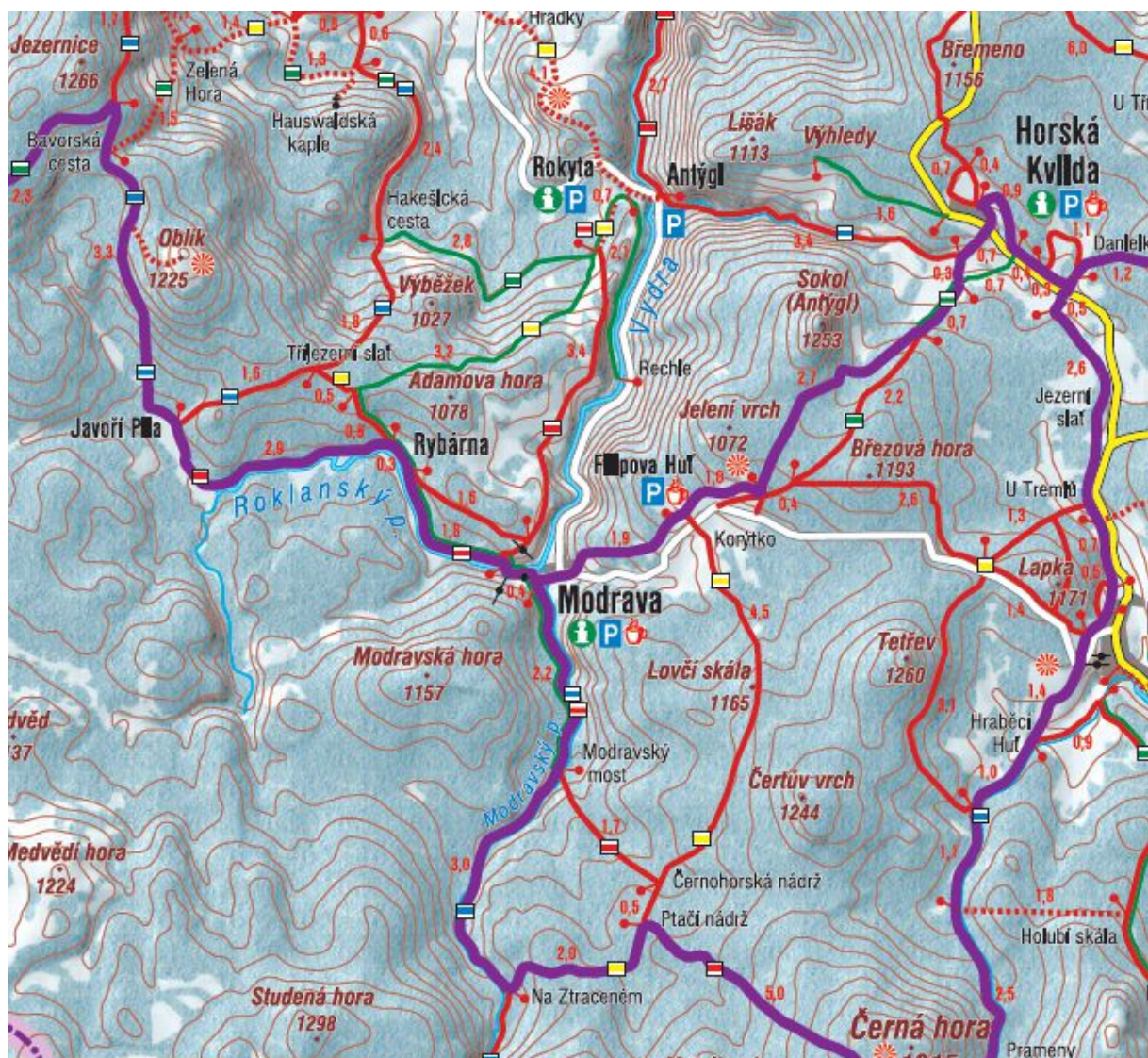
Zdroj: Informační tabule před infocentrem, vlastní zpracování, 2015

Příloha D: Turistické trasy a cyklotrasy

Zdroj: Mapy.cz, vlastní zpracování, 2015

Příloha E: Běžkařské trasy

- Šumavská magistrála / Die Böhmerwaldmagistrale
- udržované lyžařské trasy s kilometráží / Gepflegte Loipen mit Km
- trasy bez strojové údržby / nicht präparierte Winterwege
- pěší trasy udržované pluhováním / geräumte Wanderwege (Schneepflug)
- sedačková lanovka, lyžařský vlek / Sesselbahn und Skilift
- hraniční přechod silniční, turistický, ostění / Straßen-, Wandergrenzübergang sonstiges
- státní hranice / Staatsgrenze
- hranice národního parku / Nationalparkgrenze
- občerstvení, parkoviště / Imbiss, Parkplatz Aussichtspunkt
- informační místo, vyhlídkové místo / Informationspunkt, Aussichtspunkt
- oblast lyžařských závodních tratí / Rennschiegebiet
- souběh lyžařských tras s letním turistickým značením / Gleichlauf der Loipen mit markierten Sommerwanderwegen

Zdroj: Bílá stopa Šumavy, 2015, dostupné z: <http://www.bilastopa.cz/index.php/cs/lyzarske-trasy/9-mapy-pro-sezonu-2014-2015>

Abstrakt

JANDOVÁ, Tereza. *Analýza nabídky služeb cestovního ruchu na Šumavě*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 63 s., 2015

Klíčová slova: bariéra, handicap, Modrava, Šumava, tělesné postižení, vozíčkář

Předložená práce je zaměřena na možnosti cestovního ruchu na Modravě na Šumavě pro tělesně postižené osoby. V práci je popsána primární i sekundární nabídka cestovního ruchu na Modravě s ohledem na možnost bezbariérového cestování. Vhodnost ubytovacích a stravovacích zařízení pro tělesně postižené je analyzována informacemi z webových stránek a osobním pozorováním s rozhovorem. Na základě zhodnocení nabídky služeb pro tělesně postižené jsou doporučeny návrhy na zlepšení podmínek cestovního ruchu bez bariér na Modravě.

Abstrakt

JANDOVÁ, Tereza. *The Analysis of tourism services supply in the Bohemian Forest*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia, 63 p., 2015

Key words: barrier, handicap, Modrava, Bohemian Forest, physical disability, wheelchair user

The work is focused on the potential of tourism for disabled people in Modrava in the Bohemian Forest. The work describes the primary and secondary resources of tourism in Modrava with regard to the possibility of accessible tourism. The suitability of accommodation and catering facilities for the disabled people is analyzed by information from websites and by personal observation and interview. Based on the evaluation of the offer of services for disabled people are recommended proposals to improve conditions for tourism without barriers in Modrava.